

V Jenedolu pod Košuto

Foto R. Cenčič

Zavedajmo se odgovornosti

Ivan Grögl

Okrajna lovska zveza Maribor je obvestila vse svoje Lovske družine, da bo v bodoče le v najnujnih primerih priporočila prošnje lovskih družin Okrajnemu sanitarnemu inšpektorju, za nabavo strupa. Do tega sklepa je privedla Lovsko zvezo ugotovitev, da se zgodi vse preveč nesreč zaradi malomarnosti pri polaganju strupa. V LOVCU št. 9 je tov. A. Pirc posredoval iz časopisov poročila o smrtnih primerih s cianvodikovo ampulo pri ljudeh in domačih živalih zaradi malomarnosti ali nepoučenosti. To me je pobudilo, da sem napisal nekaj stavkov o teh smrtonosnih kroglicah in o uničenju škodljivcev.

Nimam namena, da bi opisoval kako nevaren je cianvodik. To smo že naštetokrat slišali in brali. Vsi vemo, da je težko pobegniti »beli ženi«, če nam je dala poduhati cianvodik. Kljub temu, da smo o tem strupu že toliko govorili in pisali, še vedno in vedno zasledimo v časopisih članke, podobne onim v LOVCU št. 9. Zato menim, da ne bi bilo napačno, ko bi tudi LOVEC poročal o takšnih primerih. Vsak tragičen dogodek s cianvodikovo ampulo, pravilno opisan v LOVCU bi bil poučen. Bil bi tudi najboljšo opozorilo vsem, ki se ne zavedajo odgovornosti in ki lahko-miselno ravnajo pri polaganju strupa.

Ob vsem tem pa se bomo verjetno vprašali: »Kaj naj torej storimo?« V družini, katere član sem, je bil razgovor o ampulah skoraj obvezna točka dnevnega reda na predjesenskem posvetu. Ne mislim, da je bil ta razgovor dirigiran od UO ali posameznega funkcionarja. Ne. Ob predlogu glede nabave strupa, se je ta razgovor razvil tako spontano, da je jasno potrjeval skrb skoraj slehernega člana. Ta resnični strah pred stekleno kroglico nam je dal toliko misliti, da smo se odločili za dosledno izvajanje vseh mogočih varnostnih ukrepov. Naredili smo železen zaboj z najboljšo ključavnico. Vanj smo zložili ves strup in mu določili mesto v družinskem skladišču, kamor ima omogočen vstop zgolj gospodar. Dovoljenje za polaganje strupa so dobili samo člani, ki s dokazali s svojim značajem, čutom odgovornosti in znanjem, sposobnost za ta posel. Vse vabe z ampulo so morale biti privezane, da jih divjad ne more prenašati. Vsa bližnja okolica, kjer je bil položen strup, je morala biti zaznamovana z opozorilnimi tablicami. Zastrupljena mesta so marala biti redno pregledana. Se preden pa se je vse to izvedlo, so bili po vseh naseljih razobešeni lepaki, ki so opozarjali prebivalstvo na nevarnost pred položenim strupom. Z občinskim zvočnikom je bila razglašena posebna objava lovske družine. Poleg vsega tega je družina z obširno okrožnico obvestila upraviteljstvo šole. Posebno temeljit razgovor z upraviteljem je pri-

pomogel do tega, da so v vseh razredih govorili o cianvodiku. Otroci so risali kroglice in jih opisovali. Učitelji pa so otrokom pripovedovali primere iz prakse v lovstvu, ki smo jim jih navedli. Tu mislim primere s cianvodikovo ampulo, ki jo je žival prenesla in odvrгла. Da je bil teren res odlično pripravljen, smo se lahko prepričali kaj kmalu. Ni bilo malo primerov, ko so nas otroci ustavljali in povpraševali, kako je s strupom in če smo že kaj pobrali. Res je, da vse to zahteva veliko dela, toda prepričan sem, da se to delo tudi izplača.

Premalo je seveda, če otrok pozna samo stekleno kroglico. Otrok mora biti o vsem tako poučen, da se ne dotakne nobenega mesnega odpadka in ničesar, kar bi lahko bila vaba za škodljivce. Poznam primer, ko so otroci na poti v šolo, našli del žajčje noge. Takoj je eden od njih započil v bližini leskovo šibo, med tem ko so jo ostali ucvrli čez drn in strn k najbližjemu lovcu, da mu sporoče. Kadar trud in delo lovske družine doseže take uspehe, se potem poraja v vsakem članu tisti občutek zadovoljstva, ki ugotavlja, da se izplača naprezati možgane in iskati sleherno možnost, da se preprečijo dogodki, ki zahtevajo — po večini — mlada življenja.

Moje osebno mnenje je, da bodo nekatere družine težko prišle lisici »do živega« brez ampul cianvodika. Posebno sem tega prepričan zaradi nenavadno milih zim v zadnjih letih. Škodljivci se ob takih ugodnih vremenskih pogojih hitreje množe, kakor jih lovci utegnejo uničevati. Družina, ki bo pripravila zadostno število mrhovišč, bo lahko v precejšnji meri izkoristila tistih nekaj dni z ugodnimi snežnimi razmerami. Položene ampule na mrhovišča bodo prav gotovo dosegle boljši učinek, kakor tu in tam kakšna ravna ali celo kriva lovčeva cev. Toda dolžnost slehernega lovca je, da se pri uporabi cianvodika zaveda odgovornosti, ki ga veže, da bo položena ampula uničila škodljivca, ne pa sejala smrt in žalost v naše domove.

Nič manj previdni ne smemo biti pri polaganju zastrupljenih jajc s fosforno emulzijo. Skrbna gospodinja, ki najde sredi polja jajčke, ne bo v svoji gospodinjski vnemi pomislila, da bi utegnilo najdeno jajce biti zastrupljeno. Pri nas smo navadno na jajčka napisali »ZASTRUP-LJENA«. Z nenehnim iskanjem učinkovitega načina za uničenje vran, smo prišli do prakse, ki je dala do sedaj najboljše rezultate. Ves revir smo razdelili na »rajone«. V vsakem takem predelu sta po dva lovca, z nabiralno polo, obiskala vse kmete, vse lastnike zemljišč in vse rejce kokoši. Kolikor je kdo od obiskanih posestnikov prispeval jajc, toliko mu jih je lovska družina zastru-

pila in vrnila, da jih je položil na svoje zemljišče. S tem smo uspeli, da so bila jajca položena po vsem revirju. Ljudje so bili hkrati tudi že obveščeni, da so položena zastrupljena jajca. Saj jih je polagal sam in je natanko vedel za nje. Poleg vseh ostalih rednih varnostnih ukrepov, je bil ta prav gotovo najboljši. Uspeh je bil tako učinkovit, da z zbiranjem jajc nimamo več nobenih težav. Vsako pomlad položimo do 7000 jajc. Prepričani smo, da se bo to število še povečalo. Kolikor bi k tako rganizirani akciji pristopile še sosedne družine (kar je bilo že predlagano), bi bil uspeh še znatno boljši.

Za zaključek mislim reči, da bi morala biti — neprestano iskanje varnostnih ukrepov pri

polaganju strupov — skrb vsakega člana lovske družine. Upravni odbori lovskih družin pa se morajo zavedati svoje odgovornosti. To delo — polaganje strupa — naj zaupajo le tistim članom, ki so dokazali z odnosom in z dejanji, da so vzgojili v sebi čut odgovornosti do družbe in družbene lastnine. Tako bodo naši lovski in oblastveni forumi brez bojazni in pomislekov izdajali priporočila in dovoljenja za nabavo vseh razpoložljivih strupov, da bomo škodljivce lahko držali na kratko. Danes ko je divjad družbena lastnina in lov družbena organizacija, moramo stremeti za tem, da bomo dohodke iz gojitve dajali družbi ne pa pošiljali v lisičji brlog.

Kakšna naj bodo zimska krmišča naše pernate divjadi

Z ozirom na intenzivno gojitev naše pernate divjadi v Sloveniji, smatram, da ne bo odveč, če spregovorim nekaj besed o postavljanju zimskih krmišč in njih oskrbovanju.

Ni vseeno, kje naj bo krmišče; izbrati moramo predvsem takšen prostor, da je divjad krita pred roparicami. Zato bomo poiskali prostor v gostem grmovju, ki pa mora biti dovolj oddaljen od javnih poti. V bližini naj bo voda in pesek. Dobro je tudi, če se prej pogovorimo z lastnikom zemljišča, na katerem nameravamo postaviti krmišče. To zaradi tega, da lastnik kasneje ne bi razdiral krmišč, ki smo jih s trudom uredili.

Če pa najdemo storilca, ki je razdril krmišče, postopajmo proti njemu najostreje. 50. člen Zakona o lovu pravi: »Tisti, ki poškoduje ali

uniči lovske naprave v lovišču, se kaznuje z denarno kaznijo do 10 000 din ali z zaporom do 30 dni.«

Kakšno naj bo zimsko krmišče?

V prvi vrsti mora biti dovolj veliko, streha naj pokriva najmanj 6 m² prostora in mora biti zgrajena tako, da ne prepušča vode. Krmišča lahko gradimo na več načinov; zelo dobro se obnesejo v obliki dvostranske strehe, z zadostnimi prehodi. Dobra so tudi okrogla tako imenovana stožčasta ali piramidasta krmišča, ki jih postavimo okoli drevesnega debla v goščavi. Ustrezne so tudi enostranske krmilnice. Važno je le, da je konstrukcija zadosti trdna, da zdrži pritisk snega. Leseno ogrodje naj bo dovolj močno. Za streho uporabimo, če le mogoče, trstiko, rženo slamo, deske, za silo tudi koruznico.

Fazanja
krmilnica
LD Žalec

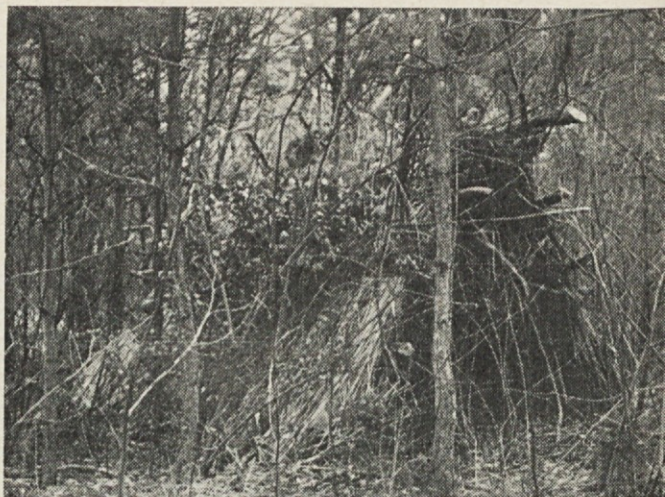
Foto I. Rojc

V lovišču, kjer imamo več fazanov in poljskih jerebic, postavimo temu ustrezno več krmišč. Z gradnjo začnemo že v septembru, končati pa moramo najkasneje do konca oktobra. K delu pritegnimo predvsem mlajše lovce in mladino, seveda pod vodstvom izkušenega lovca. S tem bo mladina pridobila drugačen, boljši odnos do narave in naše divjadi.

Ko smo delo opravili, priskrbimo zadostno količino hrane: koruzo v storžih, fižol, želod, žir in žitarice. Krmišča začnemo polagoma oskrbovati v oktobru; prvotno le toliko, da se divjad na hrano v krmiščih privaja, ker v tem času najde še v naravi dovolj hrane. Ko pa začne zemlja zmrzovati, začnemo z izdatnim krmljenjem, vsaj dvakrat tedensko. Kjer je pa več fazanov, polagamo v hudi zimi tudi dnevno. Kjer ni v bližini peska je dobro, da ga že v jeseni posujemo v krmišča. Če je zemlja dalj časa zmrzla in naša kura ne more do živalske hrane, ne bo napak, če tu in tam položimo sesekljane kose prekuhanega mesa in drobovine. Fazan je pretežno mesojedec in mu bo ta priboljšek dobrodošel.

Hrano polagamo tako, da je varna pred vlago. Fižol v stročju privežemo v višini, ki jo fazan lahko doseže. Koruzo v storžih natakemo na količke in jih zapičimo v tla ter tako divjad prisilimo do gibanja, ki ga v mrzlem času potrebuje.

Krmišča moramo redno nadzirati, zlasti v snegu, ker so za zankarje posebno privlačna. Na vsako sumljivo stopinjo moramo biti pozorni.

Fazanja krmilnica LD Žalec Foto I. Rojc

Zato je prav, če krmišča redno oskrbuje le za to določen lovec, ki bo tako imel najboljši pregled, kaj se dogaja okoli njih.

Ko mine hujša zima, ne smemo s krmljenjem prenehati, ker v tem času potrebuje divjad mnogo hrane, ki jo pa narava še ne more nuditi. Zato hrano še polagamo, toda vedno redkeje vse v april, ko šele prenehamo.

Ta navodila naj služijo predvsem mlajšim lovcem, ki naj pomnijo pregovor: »Kakršen lovec tak njegov pes, kakršen gojitelj tako njegovo krmišče.«

Ivan Rojc, Žalec

Divji prašiči in »PP«

Konrad Sajdl

Divji prašiči so se v zadnjem desetletju razširili iz kočevskih gozdov in Gorjancev po vsej Dolenjski, iz snežniških gozdov po vsej Notranjski in delu Gorenjske. Na Štajerskem pa iz Jurkloštra in Boča skoraj po vsej Štajerski. Ni jih še na Koroškem in ob naši severni meji. Tako so danes divji prašiči v pretežnem delu slovenskih lovišč stalna divjad. Marsikatera lovska družina si je s tem pridobila novo vrsto divjadi in tako obogatila svoje lovišče. Kakor je razširjenje te divjadi iz lovskega stališča pozitivno, nam na drugi strani dela preglavice škoda, katero povzročajo divji prašiči na poljskih kulturah. Lovske družine oziroma lovske zveze morajo zategadelj plačevati znatne zneske kmetovalcem za škodo po tej divjadi.

Ravno s tega stališča uvršča lovski zakon divje prašiče med nezaščiteni divjad, ki se sme loviti in pobijati ob vsaki priložnosti in ob vsakem času. Marsikateri pravični lovec se je že

vprašal ali je divji prašič res takšen škodljivec, da to zasluži. Danes se redko najde lovec, ki bi mogel streljati na vodečo svinjo ali na nebogljenega mladiča. Praktično lov na divje prašiče pri nas počiva od konca februarja pa tja do poznega poletja, kar mnoge lovske družine samoiniciativno in v lastnem interesu drže.

Tudi kriterij glede lova je pri tej divjadi mnogo milejši, kakor pri ostali parkljasti divjadi. Kakor vemo, se sme parkljasta divjad streljati izključno s kroglo iz risane cevi. To pa ne velja za divjega prašiča, čeravno je poleg medveda in jelena naša najmočnejša divjad. Torej nikjer ni predpisano, s kakim orožjem in s kakšno municijo naj streljamo to veliko divjad. V prvih povojnih letih smo se posluževali pač vsega, kar nam je prišlo pod roke, večinoma na pol predelanih in popolnoma predelanih vojaških pušk ter zastarelih šibrenic z zelo priljubljenim nabojem »PP«, ki ni nič drugega kakor debele

šibre. Tako stanje je bilo za tiste čase razumljivo, saj je povsod močno primanjkovalo lovskega orožja, še bolj pa lovske municije.

Posledice lova s slabim orožjem in neustrezno municijo so se močno odražale v tem, da je bilo mnogo divjih prašičev zastreljenih, od katerih jih je nešteto v mukah poginilo v najbolj odročnih hostah. Pred leti sem večkrat imel priložnost raztelesiti uplenjenega prašiča in skoraj v vsakem primeru sem pod debelo kožo ščetinarja odkril za lovca nečastno in žalostno sliko, namreč celo vrsto raznih izstrelkov, zaraščenih v meso ali plavajočih v gnojnih ranah od šiber številka 6 do »PP« in od raznih svinčenk do nasekanega svinca.

Lovska zveza Slovenije je pred dvema letoma na eni izmed svojih sej ali občnem zboru sprejela sklep, po katerem prepoveduje streljanje divjih prašičev s šibrami in s »PP«, kar naj bi bilo obvezno tudi za vse področne lovske zveze in lovske družine. Poglejmo, kako se ta sklep v praksi izvaja in koliko članov lovskih družin je bilo že kaznovanih, ker te prepovedi niso upoštevali. Dvomim, da bi o tem lahko zbrali kaj prida podatkov, ker lovske družine kot osnovne lovske organizacije temu vprašanju posvečajo vse premalo pazljivosti. Pri njih še vse preveč drži pregovor, stara navada, železna srajca. Pri pogonih na divje prašiče je posebno pri podeželskih lovcih še vedno govora o »PP« in tudi dejansko jih še danes marsikateri ščetinar dobi z njimi po grbi.

Četudi so divji prašiči škodljivci in da je lov nanje otežkočen, ne vidim nobenega problema, da bi se z današnjimi modernimi lovskimi pripomočki ne dali na lovsko pravičen način zreducirati na znosno število, če so se že res na nekaterih področjih preveč razmnožili. Sicer pa nam divje prašiče uničuje tudi neljuba bolezen — svinjska kuga, ki se je 1959 pojavila na Gorjancih, lani pa že tudi v Zasavskih loviščih.

Zato, da bi tudi v bodoče streljali divje prašiče s vsem mogočnim, ne najdemo več opravičila. Tistim pa, ki se ne morejo ločiti od »PP«, naj povem, s kakšnimi lovskimi puškami in s kakšno municijo se da lov na to divjad učinkovito in do neke mere lovsko pravično izvajati. Nedvomno je najboljša naša domača »Mavzerica« z lovske municijo, domače proizvodnje kal. 8 mm. Za njo pridejo v poštev vse vrste lovskih pušk s kombiniranimi cevmi z visoko razantno municijo od kal. 7 mm naprej. Da pa je zadoščeno tudi tistim lovcem, ki takih pušk nimajo, je dovoljeno uporabljati navadne šibrenice, le da so v dobrem stanju, iz katerih streljamo divje prašiče na primerno daljavo, največ do 40 m s kroglo »Ideal«, »Brenecke« ali najnovejšo domačo »Smoletovko«. Te krogle so na navedeno daljavo kar dobro uporabne in učinkovite.

Zavrzimo torej »PP« in zastarele šibrenice, ki so nevarne tudi lovcu — strelcu in bodimo lovske pravičnejši pri lovu na to našo veliko — za lovca tako mikavno divjad.

Skrb za lovski naraščaj — udarec divjemu lovu

Viktor Čeh

Če le bežno pobrskamo po podatkih o članstvu lovskih družin, nam pade že na prvi pogled v oči, starost članov. Pretežno so zastopani starejši letniki, medtem ko je dotok mlajših zelo skromen. Ob tem se nehote vprašamo, kdo bo stopil na mesto sedanje generacije, ko se bo ta poslovila od narave.

Lovstvo v povojnih letih je dobilo povsem nove oblike in šele sedaj prihaja v pravi meri do izraza pomen tega športa v gospodarskem pa tudi v kulturnem pogledu. Danes to ni več šport, ki bi ga gojilo in izvajalo določeno število privilegirancev po svoji volji in načinu, ampak je postal pomembna gospodarska panoga, kateri so postavljene odgovorne naloge. Te naloge pa terjajo od slehernega člana več požrtvovalnosti, čuta odgovornosti pa tudi znanja. Nekaterim starejšim lovcem, vajenim iz prejšnjih časov »malo po domače«, se zdi vsa ta novotarija pretirana. Toda prav gotovo je potrebna in umestna, kar pričajo

uspehi, ki pri doslednem upoštevanju ne izostanejo.

Lovcem starejšega kova so zadoščale navade, katerih so se navzeli od svojih prednikov. Danes so nekatere že preživele in na njihovo mesto stopa jasen cilj, ki je vodilo vsakemu članu zelene bratovščine. Ne zadošča več samo poželenje po burnih dogodkih in plenu. Človeka, ki hoče biti sodoben lovec v pravem pomenu besede, mora prevejati duh poštenja in resnične ljubezni do narave.

Marsikdo ima dobre zasnove (če se smem tako izraziti) pa rode pozneje slabe sadove. Tu igra odločilno šola v kateri je odraščal. In ravno tu se mi zdi mnogo zgrešenega. Med mladino je mnogo takih, ki čutijo veliko ljubezen do narave. Poglejmo v vrste planincev, smučarjev, tabornikov itd. Vsa ta društva so polna mladega naraščaja, že od starosti pionirjev. Pa pogledjmo v naše vrste! Le redek je 18 ali 20 letnik. Ali ne

V novembru na Zaplani

Foto A. Koprivnikar

čuvamo preveč ljubosumno čarov lovskega športa?

Poglejmo v drugo smer. Kdo so divji lovci, oziroma kdaj se začno ukvarjati s tem nečednim poslom? Priznajmo, da so to po večini mladoletniki, ki v mnogih primerih tudi pozneje v zreli dobi nadaljujejo začeto delo. In zakaj? Mladim, razboritim, neugnanim ljudem postane zanimivo vse, kar je nevsakdanje. Prav gotovo je lov nekaj nevsakdanjega, mikavnega predvsem za one, ki imajo nekoliko izrazitejši čut do narave. In če tega čuta ne oblikujemo v pravi smeri, rodi usodne posledice.

Poglejmo dnevno časopisje in razne revije. Koliko poročil in izčrpnih opisov seznanja mladino z vsemi panogami športa. Kdo pa ji pove kaj o lepotah narave, o idealnih koristih, ki jih nudi narava ravno lovcu. Kdo ji govori kaj o srčni kulturi človeka, ki bi naj v kritičnih zimskih mesecih pomislil, da živi v naravi tisoče pa celo milijone živih bitij, kateri tare mrz in glad. In ker ve mladina mnogo premalo o tem, da je dolžnost poštenega človeka pomagati tudi živalim v naravi, če so v stiski in se zateko v bližino človeških bivališč. Namesto pomoči se tam zadržujejo prve zanke na vratovih stradajoče divjadi, sprožijo se pasti in spregovore stare puške. S tem korakom pa je začeta nepoštena pot v poznejši krvoločni divji lov.

Če bi združevala naša lovska organizacija v svoji sredi tudi zainteresirano mladino in pri njej v pravi smeri usmerjala. prirojeni čut do

narave, če bi vzbujala v mladih ljudeh spoznanje zadovoljstva ob pogledu na živeče prebivalce narave, bi bili mnogoštevilni poznejši divji lovci obvarovani sramotne suknje.

Pomislimo samo na desetine gonjačev, ki sodelujejo na jesenskih skupnih lovih. Mar so prišli ti med nas le zaradi tistih stotakov, ki jih zalužijo z razgrajanjem po grmovju. Še zdaleč ne. V njih je nekaj nejasnega, nekaj česar se še sami ne zavedajo. In kaj vidijo na lovu? Poleg nekaj lovskih običajev in navad, vidijo le plen dneva. Več o lepotah lova, srčnosti človeka-lovca, skratka prave predstave veličine in smisla tega športa ne spoznajo. Če pa bi bili ti mladinci včlanjeni v organizaciji lovskega naraščaja, če bi jim bila od časa do časa prirejena predavanja in bi bili tako popeljeni v čarobni svet boginje Diane, bi spoznali tudi lepote in čustva plemenitega lovskega srca. Bodimo prepričani, da bi v njihovih srcih ne bilo prostora za nagibe, ki vodijo v divji lov.

V tem članku sem želel podati misel, ki bi skrbno obdelana in sprejeta, dala lovskim vrstam v nekaj letih odlično osvežitev, divji lov pa bi bil doma le pri resničnih moralnih pokvarjencih. Za doseg tega naj nam ne bo nobena žrtev prevelika, četudi je treba zaorati v ledino. Moja želja je, da bi še kdo v naših vrstah nadaljeval začeto misel, da ne bi ostala glas vpijočega v puščavi. Ko se bodo ukrivili naši hrbti pod težo let, si nam ne bo treba beliti glave z vprašanjem ali stopajo po naših stopinjah vredni nasledniki, ali ne. To bo naš največji lovski uspeh.

NA SRNJAKA

Lepote narave ni moč preceniti preko uplenjene divjadi, srnjaka, jelena, petelina, ki jo je lovčeva prevelika vnema ali strast za vedno ločila od nje. Žal jih je še mnogo, ki to delajo, pa tudi takih, ki za lovstvo škodljive pojave prenašajo na mlajše tovariše. Namesto, da bi se ne-lovskih dejanj sramovali, jih povečujejo kot nekaka viteška dejanja. Taki ljudje gledajo lov skozi prizmo gospodarskega računa, kar kvari etiko in škoduje družbi in lepoti lova. Zavaljo teh pripomb ne more biti užaljen lovec po srcu, ljubitelj narave. Le ta zna ceniti, se žrtvovati za naravo in posebej za divjad, da jo ohranja, goji in z njo povečuje naravne lepote.

Za lovca ni dovolj, da se izživlja pri lovu samo s puško. Za mene ni lovec, ki ob vsakem šumu v gozdu ali na polju zgrabi za puško, da bi »vsaj nekaj prinesel domov.« Človek, ki ne zna doživljati narave, opazovati divjadi, zame ni lovec. Seveda je strel nujen in umesten, če gre za smotrne gojitvene ukrepe.

Želja po uživanju naravnih lepot me navdaja, da često zahajam v lovišče s puško. Vedno želim dognati in razumeti kak življenjski pojav divjadi. Z najlepšimi mislimi o lepotah življenja v naravi se utapljam v njeno skrito snovanje in čare doživljanja. Počasi dojemam in razumevam neprestano borbo za življenje. Njena neizprosnost v tekmi za obstanek, me včasih osuplja. Pri teh dogajanjih pa mora človek kot gospodar pravično posegati v to borbo s težnjo, da ohranja življenjsko ravnotežje. In ravno nedograjen lovec je v nevarnosti, da ga pri tem obvlada strast ubijanja in pohlep po plenu, po mesu. Dolga in težka je pot, preden premaga lovec v sebi primitivne lovske nagone in postane po srcu in duši pravičen, plemenit lovec, ki mu je ohranitev narave in zaščita divjadi zapoved njegove vesti.

Se nekaj o lovu lovcev-streljačev, ki hodijo na lov le streljat, drugo jih ne zanima. Taki lovci so navadno precej popularni in mlajši lovci jih poznajo zgolj po trofejah. V praksi še vedno velja, da je slab lovec tisti, ki prihaja praznih rok z lova. Mladi lovci se radi oklepajo prakse lovcev na trofeje. To so tisti lovci, ki se krijejo pod krinko dobrega, starega in izkušenega lovca, so pa pravi mesarji v lovišču.

Nekaj let je minilo, odkar sem se vključil v vrste tega lepega športa, več časa pa je že minilo, odkar pravzaprav živim z naravo. Sam sem se vsa ta leta nekako pasivno udeleževal lovskega življenja, to se pravi, da sem le redko ali pa sploh nisem posegel v naravo kot lovec. Hotel sem jo najprej spoznati, potem pa pomagati divjadi v borbi za življenje.

Poznam lovce, ki lov doživljajo »skozi želodec«. Tak lovec po navadi govori: »Zakaj pa sem potem kupil puško in stopil v lovsko organiza-

cijo, če ne zato, da bom kaj uplenil.« Drugi, ki se čuti prizadetega od škode po divjadi spet pravi: »Kaj bom z divjadjo, ki mi dela škodo v gozdu, na polju.« Taki lovci povečini smatrajo divjad za »svojo«, ker se je zredila na »njihovi« zemlji. Med te spadajo še lovci, ki pravijo: »Kakšen pa si lovec, ki hodiš divjad le gledat, upleniš pa nič.« Skratka še se najdejo lovci, ki brez srca in zadostnega znanja ubijajo vse, kar jim pride pred puško.

Omenil sem že, da še nisem imel prave lovske trofeje srnjaka. Zato veljam v lovski družini za slabega lovca. Ker sem pa že nekaj let med lovci, so mi vsi želeli lepe trofeje. Nisem je imel doma na zidu, imel pa sem mnogo lepih, živih, polnih lepote, shranjenih v spominu.

In ko je napočil čas odstrela, sem se trudil, da uplenim v gojitvenem odstrelu lepo srnjakovo trofejo: Lep sončen dan. Na nebu niti meglice, malce vroče, soparno. Precej po tretji uri popoldan kreneva s tovarišem, ki se je odločil, da mi pomaga pri lovu na srnjaka. On z bokarico, jaz s polrisanico. Polrisanica je nova, strelja precej visoko. Toda lovski tovariš je kobilico poglobil* in pravi, da strelja točno. Moj spremljevalec, starejši lovec, je siguren najinega uspeha. Po daljšem odhodu se ustaviva na precej veliki čistini. Na robu, v senci med nepokošeno rjavo travo končno zapaziva neko liso. Pst! Že sem čepel za robom česte. Bil je srnjak; to mi je povedal vodnik. »Pripravi se na strel,« mi pravi, medtem, ko gleda v liso in ni gotov v oceni. Previdno pripravim puško, in se počasi dvigujem z željo, da bi srnjaka sam ocenil. Daljnogleda nisem imel, ker je visel okoli vratu vodnika. »Streljaj, streljaj, kaj čakaš,« mi glasno prigovarja. Toda prej želim sam videti srnjaka. Mislim si, da mi bo ob pogledu nanj pojasnil znake za oceno. Nič! Vznemirjen od njegovega ravnanja se zravnjam in poslušam njegovo glasno prigovarjanje. Tudi srnjaku se je zazdelo čudno, da je vstal. Strel visoko čez njegov hrbet. Sedaj sem šele pričel opazovati srnjaka, ki je bil po mojem star tri leta, z dobro zasnovanim rogovjem šesteraka.

»Kaj pa gledaš, ali še nisi basal puške? Ali ne vidiš, da ti bo pobegnil!« Mislim si, naj pobegne, saj po mojem mora živeti. Kako naj še streljam, ko ne vem, kako strelja puška, ko me je namesto pomiril, pripravil do strela, me vznemiril in sedaj zahteva, da še enkrat streljam. Zaradi glasnega žvižga, govornjenja in vidnega premikanja mojega vodnika se je srnjak verjetno od začudenja še enkrat ustavil. Zopet zgrešim, seveda, ker sem streljal s proste roke. Še sedaj

* Pri streljanju z »odrezano« muho, to lego za detka ne spremeni. — Ur.

srnjak ni čutil potrebe po begu; le počasi korakoma se je umikal, ko sva se mu v teku približevala po kotajnosti poti. Ni me pustil naprej, da bi ga sam zalezal, se umiril in miren streljal. Za rokav me je privlekel resda blizu, kjer je bila čistina v obliki sedlastega hrbta. Toda, kaj, ko sva naredila za cel koš neprevidnosti. Nisem hotel več streljati. Vržen strel za njim, mu ni skrivil niti dlake. Mojemu dobremu tovarišu pa ni zmanjkalo smeha in posmeha niti pozneje v družbi.

To sem povedal, da bi lovci sami presodili pravilnost ali nepravilnost takega uvajanja mladih lovcev v lovske veččine. Namesto dobrega, poduka, umirjenja pred strelom, lahko sam doživiš kaj podobnega, kar ti lahko pokvari veselje do lova ali vsaj lovski užitek.

Tako vodeni in zavedeni mlajši lovci postanejo večkrat neprevidni streljači, ki velikokrat zgreše ali zastrele in ranjene divjadi niti ne iščejo.

Peter Satur

O boleznih sklepov in revmatizmu

Doc. dr. B. Vargazon

Jesen in zima prinašata vsem ljubiteljem narave nešteto nepozabnih doživetij, krijeta pa v sebi tudi nevarnost za nastanek bolezni, ki so kakorkoli v vzročni zvezi z mrazom, mokroto in prehladi. Med te sodi velik del sklepnih bolezni, ki jih na kratko imenujemo revmatizem. Statistike v raznih državah navajajo povsod porast bolnikov s sklepnimi težavami. Tako cenijo v ZDA število teh bolnikov na 10 milijonov, a v Jugoslaviji nastane več kot ena desetina vseh bolehanj samo zaradi bolezni udov. Izdatki za revmatične bolnike grede vsako leto v težke milijarde. Samo v dveh francoskih departmanih so pred nekaj leti znašali stroški za zavarovane revmatične bolnike približno 3 milijarde prejšnjih francoskih frankov. Najbolj tragično je pa spoznanje, da nastane zaradi revmatičnih obolenj invalidnost pogosto že v zgodnji mladosti, saj je polovica zaradi revmatizma invalidiziranih oseb mlajša kot 35 let. Ta zgodnja invalidnost sicer navadno ni posledica sprememb na sklepih temveč obolelosti srca, ki je reden spremljevalec posebne oblike revmatizma — akutnega sklepnega revmatizma. Začetek bolezni pospešujejo klimatski činitelji v hladnih in vlažnih letnih mesecih. V tem obdobju je tudi največ katarjev zgornjih dihal in angin, ki so pogost predhodnik takega revmatičnega vnetja sklepov. Povzročitelj angine in posredno tudi akutnega revmatizma je določena bakterija, imenovana hemolitični streptokok. Po angini, ki lahko poteka brez večjih bolezenskih pojavov skoraj neopazno, se po nekaj tednih pojavi visoka vročina z bolečinami in oteklina nega ali navadno več sklepov, od koder se bolezenski pojavi s časom sele še v druge — prvotno neprizadete sklepe. Čeprav je sicer angina navidez nedolžna bolezen, pomeni pri marsikateremu bolniku začetek poznejše doživljenjske invalidnosti zaradi obolenja srca. Pri akutnem revmatizmu zboli namreč hkrati s sklepi tudi srce. Zaradi nastale srčne hibe opravlja srce le s težavo svojo funkcijo, zato tudi prej ali slej

oslabi in končno odpove. Nešteto je mladostnikov in bolnikov v najlepših letih, ki so kot težki srčni bolniki, leta priklenjeni na bolniško posteljo zaradi posledic prebolelega akutnega sklepnega revmatizma.

Povsem drugačen je potek pri revmatizmu, ki se od vsega začetka razvije počasi, kronično, večkrat z mesece ali leta trajajočimi neznačilnimi težavami, ki jih bolniki opisujejo kot mravljinice, občutek omrtvelosti in otrdelosti posameznih sklepov, posebno v jutranjih urah. Polagoma se pojavijo sklepne otekline in sicer najprej na malih sklepih prstov, ki dobe vretenasto obliko; večji sklepi otečejo navadno šele pozneje. Čeprav pri tej vrsti še ne vemo za vzrok njihovega nastanka, pa pospešujejo razvoj in poslabšanje kroničnega revmatizma tudi večkratni prehladi, neprimerna in nezadostna obutev, prelahka obleka in nezdrava, vlažna stanovanja. Izboljšanje sklepnih težav in vsaj znosno življenje dosežemo le s vztrajnim, dosledno izvedenim in večkrat leta in leta trajajočim zdravljenjem, ki edino lahko obvaruje hudo prizadete bolnike pred popolno nespomogljivostjo.

Zaradi podaljšanja življenjske dobe ljudi v ekonomsko razvitih državah, je vedno več bolnikov, pri katerih se pojavijo v starejših letih, zaradi obrabe sklepnih delov, težave v najbolj obremenjenih sklepih: kolenih, kolkah in hrbtenici. Čeprav nastanejo artroze, kakor imenujemo take spremembe, tudi po poškodbah in raznih boleznih sklepov, je pa pri sicer zdravem organizmu večji del artroz posledica preobremenitve sklepov. Posebno pri ljudeh v starejših letih z oslabelelo muskulaturo, pride kaj kmalu do nesorazmerja med zmogljivostjo in obremenitvijo sklepov ter do izrabe sklepnih ploskev. Med našimi bolniki z artrozami naletimo le poredkoma na lovce, ki so zaradi zadostnega gibanja bolj obvarovani pred temi degenerativnimi sklepnimi obolenji, kot pa tisti, ki zanemarjajo sprehode, izlete in gibanje v prosti naravi. Zato tudi sre-

čamo največje število teh bolnikov med ljudmi, ki so skoraj povsem opustili peš hojo in športno udejstvovanje. Trenirana muskulatura in redno gibanje namreč vsaj deloma obvaruje sklepni hrustanec pred prehitro izrabo. Tako je lov poleg vseh drugih mikavnosti v starejših letih tudi zelo primerno zaščitno sredstvo pri ohranjanju človekove gibljivosti in kondicije. Vendar pa ne gre istovetiti zmerno gibanje s pretiranimi napori, kot je na primer dolgotrajna hoja po slabo prehodnem terenu, združena še z nošnjo težkih bremen. Zelo veliko obremenitev za sklepe pomeni pa predvsem večja telesna teža, oziroma korpu lentnost, ki jo spremlja navadno še oslabeledo in netrenirano mišičje.

Pri tem moram omeniti redkejše sklepno obolenje — putiko ali giht — pri katerem pospešuje nastanek sklepnih težav tudi debelost ter obilna prehrana in pijača. Čeprav je pri nas giht manj pogost kot pa v zahodnih državah, se vendarle tudi pri naših ljudeh za marsikaterim »revmatizmom« skriva dejansko putika. Najdemo jo pretežno pri na videz zdravih, vitalnih, polnokrvnih in bolj debelušnih ljudeh. V povsem tipičnih primerih začutijo bolniki ponoči nenadno izredno močne bolečine v nožnem palcu. Bolečine so zelo hude ter se hitro stopnjujejo prav do neznosnosti. Po intenzivnosti bolečin moremo ločiti giht od revmatizma, pri katerem bolečine niso nikdar tako močne. Taki ostri napadi se pojavljajo razen po dietnih prekrških tudi po naporih izletih v planinah, dalj časa trajajočem lovu ali ribolovu, posebno še po močnem potenju nog, ki so obute v nepremočljive, gumijaste škornje. Važnejše kot to je pa preobilna jedača in pijača, saj je pojav akutnega napada navadno posledica obilja na raznih proslavah, godovih in nešteti drugih priložnostih vsakdanjega življe-

nja. Zlasti neprimerna so vsa zelo mastna in s kalorijami bogata hranila, predvsem drobovina in notranji organi kot priželjc, možgani, jetra, ledvice, dalje sardine in sardele ter vse živalske maščobe. Nič manj nevarno kot obilna prehrana je uživanje alkoholnih pijač, predvsem piva in rdečega vina ter večjih količin kisle vode. Seznam vseh neprimernih jedi s tem še ne bi bil izčrpan, saj je še precej stvari, ki se jih mora izogibati bolnik z gihtom. Med te sodijo tudi sveže breskve, marelice in grozdje, kar je menda tudi eden od razlogov za pogosteje nastopajoče napade v poznem poletju in v začetku jeseni. Zato je priporočljivo v zrelih letih vsaj nekoliko omejiti preobilno prehrano in se tudi sicer izogibati vseh tistih stvari, za katere vemo, da lahko sprožijo nastanek akutnega gihta: napake pri prehrani, mraz, vlaga in pretirani telesni napori.

Kot za marsikatero drugo bolezen, vemo tudi za sklepne težave, da se v nekaterih rodbinah pojavljajo bolj pogosto kot v drugih. Ta trditev velja za vsa opisana obolenja, torej za akutni in kronični revmatizem kakor tudi za giht in arthroze. Zato se morajo člani iz takih rodbin še tembolj varovati vseh tistih činiteljev, ki pospešujejo nastanek sklepnih težav ali njihovo poznejše poslabšanje. Posebno v hladnih in deževnih mesecih bi dobri čevlji ter topla obleka večkrat preprečili marsikateri prehlad in tudi revmatizem. Zato naj v nahrbtniku lovca tudi nikdar ne manjka rezervno perilo, predvsem pa naj ne pozabi na suhe in tople nogavice.

Vsak ljubitelj narave ve, da je neskaljeno uživanje vseh naših nešteti naravnih lepot dano le tistemu, ki mu zdravi sklepi omogačajo tudi nemoteno daljšo hojo. Zato pa tudi uravnajmo naše življenje na način, ki nam bo ohranjalo čim dalj zdravje in gibčnost naših udov.

Kozice — bekasine

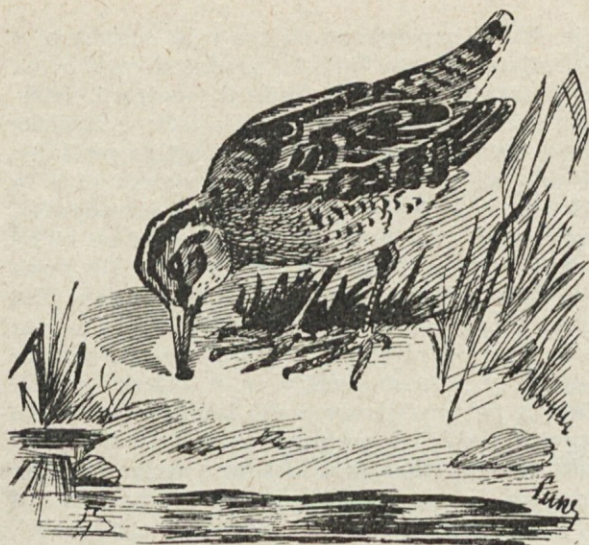
Voda in od nje odvisna okolica sta kakor redko kateri življenski prostor v naravi, ustvarili mnogostranske, često močno specializirane oblike in vrste. Veliko je število ptic, ki so navezane na vodo, vendar pa je malo znano skrivnostno življenje kozic — bekasin, ki niti niso tako redke ob naših vodah in močvirjih. Zanimivo je, da so redki celo lovci, ki so imeli priložnost, da so vsaj nekaj neposredno zaznali o življenskih navadah »malega kljunača«. Srečanje s kozico ni tako redek doživljaj, omeji pa se navadno na to, da se ob kakšni mrtvici, na obrežju potoka ali močvirju neposredno pred nogami dvigne rjavi ptiček in se z nejevoljnim »č-e!« zavihti v zrak, v naglem cik- cak poletu pridobi na višini in že čez nekaj sekund zgine v višavah.

Ornitologi imenujejo ptiča »kozico-bekasino«, pa tudi ime »mali kljunač, močvirni kljunač« se ga je prijelo.

Kakor pri kljunaču, njenemu večjemu bratrancu, tudi pri kozici ne igra razlika med dnevom in

nočjo skoraj nobene vloge, ker je pri obeh vrstah večje važnosti občutljivi kljun kot oko. V gosteje naseljenih krajih se je kljunač (in tudi kozica) zaradi stalnega vznemirjenja razvil v ptiča, ki se premika šele zvečer v mraku in ponoči. Takrat si šele upa iz svojega skrivališča v gosti podrasti, kjer je dan prebil večinoma stoje na eni nogi. Kakor prikazen smukne čez blatno obrežje, pridno zabadajoč dolgi kljun v mokro zemljo. S pomočjo izredno občutljivih tipalnih celic na koncu kljuna more kozica razlikovati užitno od neužitnega. Do jutra traja njeno početje, toda že pri najmanjšem znaku nevarnosti zgine z bliskovito naglico v najbližnjem skrivališču. Za njo ostanejo le sledovi nožic in tisoči majhnih luknjic, ki se v zamotanih verigah vlečejo po blatu sem in tja.

Večina kozic, ki jih srečamo ob naših vodah, prihaja iz severnih dežel, oziroma se vrača čez naše kraje z juga na sever. V nekaterih letih potujejo kozice v jatah po petdeset in več ptic. Takšne trope najdemo potem na sorazmerno majhnem prostoru.

Kozice tudi gnezdiijo pri nas. Na Ljubljanskem barju sem aprila in maja naletel na valeče kozice v visoki travi pod grmičevjem ali pod jelšami, ki so zasajene ob inundacijskih kanalih. Na zamočvirjenih obrežjih prekmurske rečice Ledave gnezdiijo v družbi prib. Gnezda kozic so našli tudi na obali Blejskega jezera jugozahodno od otoka, tam, kjer se je razraslo trstje.

V toplih večerih, od polovice aprila dalje, v maju pa celo sredi belega dne lahko opazujemo čuden svatovski polet samcev. Samček se v značilnem frfo-tanju povzpne 50 do 60 m visoko v zrak in kroži naglo nad svojim revirjem. Vsake dve do štiri minute se spušča k zemlji in se ponovno dviga v višave. Pri spuščanju slišimo votlo doneč klic »vu — vu!«, ki ga ljudje na razne načine razlagajo. Večkrat traja koncert samcev vso noč do belega jutra. Dolgo

časa so ugibali o izvoru tega glasu. Imenujejo ga meketanje. Danes je ugotovljeno, da ne prihaja iz grla marveč da ga dajejo repna peresa. Glas zazveni vsakokrat, kadar se ptič naglo spušča.

Konec aprila ali v začetku maja so v gnezdu, ki ga samica naredi v gosti travi, resju ali podrasti, štiri rjavo poškrpljena jajca. Samec in samica valita izmenično in sedita zelo trdno. Če grozi kakšna nevarnost, se stisneta k tlom in zaupata barvi svojega perja, ki jih povečini dobro varuje pred človekom in ujedami. Zgodi pa se, da zavoha valečo kozico dlakasta roparica ali pes. Takrat je navadno po nji.

Če je šlo vse po sreči, se izvale po treh tednih rdečkastorjavi mladici, ki so že nekaj ur po rojstvu kar podjetni. Na negotovih nožicah slede staršem, ki jih učijo iskati hrano. Nekaj ur pozneje so sicer še zmeraj pod nadzorstvom starih, vendar pa že samostojno najdejo užitne stvari. Starši jih sploh ne krmijo.

Dokler jim ne zraste perje, ki jih varuje pred mokroto, se rešujejo pred padavinami pod tople peruti matere. Svojega rodnega gnezda ne vidijo nikoli več.

S kozicami se srečamo lovci navadno iznenada. Čeprav približno vemo, kje se zadržujejo, nas njihov nagli vzlet preseneči. Na Ljubljanskem barju so tudi v trdi zimi odprta okna v ledu, prav tako kot pod Rimskimi toplicami in pod Šmarno goro, kjer so topli izvirkli. Na teh mestih nalete lovci, ki hodijo na zadnje race pred lovopustom, često na kozice. Odprta okna na vodi jim nudijo možnost prehrane, kadar je zemlja povsod zamrznjena.

Strel na kozico, ki je velikosti kosa, se marsikateremu lovcu zdi predrag. Če bi pa vedel, da je pečenka kozice slastna kot redko katere operjene divjadi, bi vseeno užgal po tem hitrem ptiču. Sicer pa strel na kozico zahteva dobrega in urnega strelca na letetino.

A. S. Pirc

ZIMA

I.

Čez noč je pokrila naravo snežna odeja. Jutro je našlo pobočje Zelenice zavito v bel pajčolan zimskega dne.

Stara breza ob robu gozda je kljubovalno stala med mlajšimi družicami, katerim je teža snega upognila vitka debela do tal. Snežna belina je ležala nedotaknjena, a izpod neba so še vedno plavali beli kosmiči in lahno sedali na gole veje, kot bi se bali motiti tihoto zimskega dne.

V lahnem vetru se zibljuje vrh mlade breze; Vse drevo se strese kot ob udarcu, sneg se sproži z vejevja in pade na sosednjo brezo. Obe drevesi se sunkoma zravnata.

Na mladem boru se z rezkim pokom prelomi vrh in z bolečim šumom pade v sneg. Toda snežinke kmalu pokrijejo svežo rano in brezi se sklanjata pod snegom.

Sredi pobočja v šopu starih smrek obirajo zasneženo robidovje močan srnjak in dve srni. Junijski srnjaček nerodno stopica okoli debel. Nič kaj prijetno se ne počuti v snegu. Na stari

tepki ob njivi se hripavo zadere vrana. Srnjad dvigne glavo in pozorno posluša. Na smreki vznemirjeno zaščebeta kos in prhne v grmovje. Z bukve se utrga kragulj in neslišno pristane na veji starega hrasta. Sneg se sproži z veje in pade s šumom na tla. Z gabra vzleti šoja in sede v sneg. Ob panju, kjer je jeseni spravljal želod, začne razkopavati. Kot senca se spusti kragulj z veje, dva zamaha s perutmi in že dosežejo ostri kremplji šoja.

Oblaček perja se pomeša s padajočim snegom, kragulj pa utone s plenom v mladem borovju.

II.

Pojenjalo je snežiti. Lahen veter je gnal razpršene oblačke proti zahodu. Proti večeru se je nebo zjasnilo. Na nebu so si nagajivo mežikale zvezdice. Ko pa je mednje priplavala luna, so obledele, kot da so se poskrile spričo tisočeri zvezdic, ki so zablestele v snegu.

Narava se je šele sedaj pokazala v vsej krasoti. Kot da so se zbrale vile k rajanju, so

stale breze ob robu gozda in čakale, da se pride veter z njimi poigrat. Temni hrasti so stezali gole obrše v nebo. Na snegu so risali pošastne sence, kot bi grabežljive roke prežale na plen.

V kupu praproti pod grmom se nekaj zgane. Na plano stopi zajec in striže z ušesi. Ko ne zazna nič sumljivega, skoči iz loža. Tjevit-tjevit — tišino noči pretrga krik sove, ki naznanja, da je prišel njen čas. Zajec se urno pritisne v sneg. Temna senca splava preko njega in kmalu se v daljavi zopet oglasi klic. Zajec še nekaj časa prisluškuje, nato pa jo ubere proti njivi, kjer je prejšno noč glodal repo.

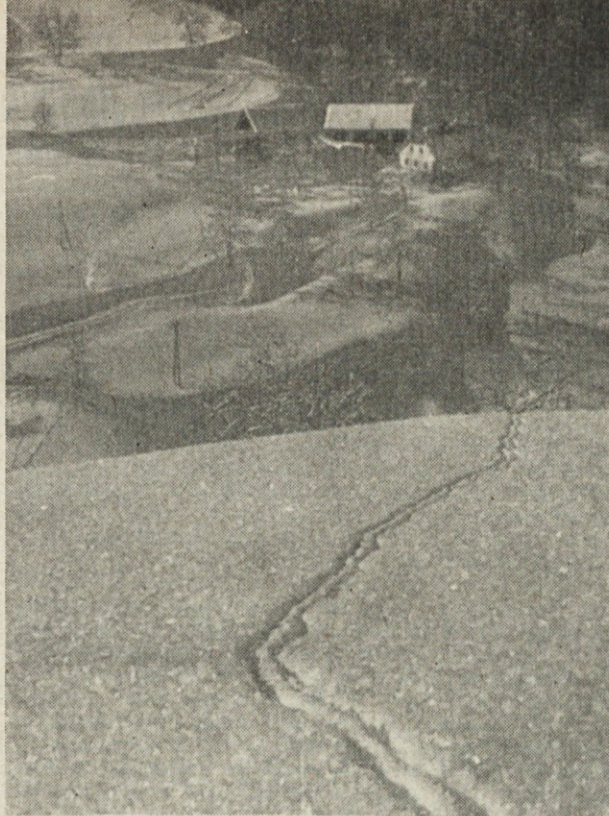
Naglo razkoplje sneg in že se zagrižejo zobje v sladko repo. Ali ni nekaj zašumelo? Zajec hitro dvigne glavo in posluša. Nič ni videti, zopet zahrustajo zobje v repi. Iz bližnjega grma se počasi potegne rjavo telo lisjaka. Vsakokrat ko zajec ugrizne v repo napravi dva, tri skoke. Že se pripravlja na zadnji skok, ko se oglasi sova na stari tepki ob njivi. Zajec se zdrzne in zagleda lisjaka. Hoče se pognati v beg, a žareče oči ga prikujejo na mesto in že se mu zasekajo ostri zobje v vrat. Presunljiv vek in ropar trga dre-tajoče truplo. Tjevit-tjevit krikne sova v onemeli gozd.

III.

Luna je splavala izza oblakov in obsijala temno grapo, obraslo s starimi smrekami.

V vrhu smreke se nekaj zgane. Iz dupla, ki so ga že zdavnaj napravile žolne, se prikaže glava in vrat z rumeno liso. Kuna zlatica se odpravlja na lov. Dvignjena ušesa love vsak šum. Gibko skoči na vejo in zdrči po njej na tla. S pobočja ji prinese veter opojen dah. Požene se po hrastu, preskoči dve smreki, dah je zmerom močnejši. Oprezno, brez najmanjšega šuma se kuna požene na dolgo vejo bukve, ko se nenadoma oglasi jezno renčanje. Kuna presenečeno obstane, v rogovili hrasta se pojavi močna divja mačka s kosom v gobcu. Kuna za hip okleva, potem pa jezno renčoč napravi skok proti mački. Mačka divje zapiha, izpusti plen in obe roparici se prekucneta v sneg.

Ostri kunini zobje so se zagrizli v mačkino sprednjo nogo. Mačka je skušala ujeti kuno z zobmi za vrat, vendar ji to ni uspelo. Boreči se živali sta se valjali po snegu. Mačka je divje otepala z nogami. Kolikor je bila sama močnejša in težja, je bila kuna vitkejša in urnejša. Že je kuna hotela pograbit za grlo, ko ji je strašna bolečina presekal levo oko. Mačka jo je dosegla s kremplji po očesu. Naglo je popustila in se pognala v beg. Toda glad je bil prehud, zato je kljub bolečini nadaljevala lov. Sladak dah ji usmeri korake proti stari bukvi. Med dvema debloma zagleda mrtvo veverico. Pazljivo preizkuša kuna zrak kot bi se med sladki dah veverice mešal dah človeka.

Gaz lisice

Foto R. Cenčič

Majhen oblak zakrije luno. Dvakrat gre kuna okoli bukve, a glad jo premaga. Hitro se požene, pograbi veverico in že hoče skočiti na tla, ko pade deblo navzdol in ji stisne vrat. Besno otepa roparica, toda deblo ne popusti.

Ko luna zopet obsije gozd, visi kuna iztegnjena v stavi in vetrič ji pozibava košati rep. Skozi gozd jekne krik sove kot pesem smrti.

Po jarku za potočkom, ki samo molklo šumi pod tankim ledom, jo ubira lisjak proti lisičini.

IV.

Za Smrekovcem je zažarela jutranja zarja. Sova se je skrila v duplo votle bukve. Na veji divje češnje drobi dlesk koščice, a s hrasta in breze si klepetavi sraki pripovedujeta, kaj se jima je sanjalo ponoči.

V tisočih biserih je zasijal zmrzli sneg v sončnih žarkih. Po zasenčeni gozdni stezi se s težavo prebija lovec. Pod košato smreko stepta sneg ob deblo pa priveže snop ovsa. Nato krene proti stavam. Že od daleč zagleda ujeto kuno in kmalu ima plen v rokah. Zadovoljen nasmeh mu spreleti obraz. Nič več ne boš klala srnjadi in zajčkov. Pod bližnjo smreko položi še preostalo krmo, iz nahrbtnika strese korenje, vanj spravi kuno in krene po gazi proti domu.

Ob robu vasi obstane in se zazre v pobočja Zelenice. Pogled mu plava po njej kakor po ljubljeni domačiji, kjer skrbno bedi nad svojimi varovanci.

Branko Javor

PSICA DINA

Dr. J. R.

Vi je najbrže niste poznali, toda mnogo Ljubljancev jo je dobro poznalo, posebno otroci z ulice in so jo vzljubili zaradi njene dobrodušnosti. Zato pristopite njeni tovariši, prijatelji in znanci ter poslušajte:

Psica Dina se je pred kratkim, v starosti 11 let in enega meseca, poslovila od tega sveta. Ni bila nikak pasji učenjak, da bi se je bilo treba spominjati ob njenem koncu. Vendar je vredna spomina.

Psica Dina je bila jazbečarka, kratke črne, gladke dlake. Na gobčku in nogah je bila rjavo opaljena in nad očmi je imela rjavi lisi ko očala. Bila je dolga in čez viher 29 cm visoka ter močnega in okroglega telesa. Imela je izreden apetit in rada je spala. Zato je na stara leta pridelala mnogo zdravilne jazbečje masti.

Ime Dina je bil njen psevdonim, ki so ji ga dali njeni lastniki. V svojem rojstnem kraju v Sromljah pri Brežicah pa je bila krščena na ime Diva Curnovška, kot hči barona Brina in plemkinje Alde Curnovške. Četudi je bila ona plemkinja, se ni hotela imenovati Diva. Prišla je v last proletarcev in se skrivala pod imenom Dina. Imela je brata, ki so ga takrat tudi krstili v rodovniških knjigah z imenom Div, imenovali pa so ga Anti. Z njim je bila Dina spočetka velika prijateljica, toda potem, ko je šel Div ali Anti k filmu in nastopil v filmu Vesna, se je Dini hudo zameril, da mu ni več dovolila, da bi jo povohal.

Še mlada se je Dina seznanila z gospodom Zdenkom, ki jo je večkrat vzel na lov na divjad in tudi na ribe. Dina se je celo sama pognala v vodo in Zdenku prinesla iz vode ribo. Zlasti pa se ji je Zdenko prikupil s svojim avtomobilom. Dina se je zelo rada vozila z avtom in je zato vsak avto na cesti povohala, če je Zdenkov. V avtu je resno, pokonci sedela, kakor da bi ona šofirala in opazovala promet na cesti.

Dina ni imela rada samo Zdenka, ampak tudi vse pse, posebno velike, kakor so nekateri lovski in volčjaki. Če je kje zapazila takega hrusta, je takoj stekla za njim in se mu prilizovala. Toda, če je hotel pes njo poduhati, ga je navadno nahrulila, da je junak pobegnil. Psic se je pa na daleč izogibala. Če jo je pa katera napadla, se je znala braniti in jo vedno premagala.

Dina je bila zelo dobrodušna in tudi, kakor ni navada pri jazbečarjih, ubogljiva. Rada je ležala v pisarni svojega gospodarja, vendar ni pustila nikogar v pisarno, če ni bil gospodar navzoč. Vse uniformirane ljudi je sovražila. Sicer ni nikomur nič slabega storila. Otroci so jo smeli božati in ona je vedno prijateljsko migala z repom. Imeli so jo tako radi, da so vsak dan spraševali, kje je Dina in kaj dela. V stanovanju je bila zelo čista, ker je bila že od mladosti k temu priučena. Na cesti ni hotela hoditi po blatu in si je vedno našla kako čisto pot. Rada je šla z gospodarjem ali gospodinjo v parke, kjer je povohala vsa drevesa in našla vogalčke, ki so razširjali nam ljudem nepoznane dišave. Zaljubljena pa je bila v lovskega psa Čipa.

Zelo civilizirano se je držala, ko je smela pri obiskih njene gospodinje sedeti na divanu pri mizici. Skrbno je opazovala, kaj so nosili gostom na mizico, toda kot olikana psica, si nikdar ni kaj sama vzela. Vedela je, da ob taki priložnosti vedno kaj dobi. Slaščice so ji šle posebno v slast. Na Dini naj se vsi psi in psice vzgledujejo!

V svoji mladosti je morala na preskušnjo glede sposobnosti za lov na jazbece in lisice. V okolici

Ljubljane je priredila njena strokovna organizacija tak izpit in v ta namen izkopala pod zemljo dolg rov, na drugi strani rova pa jamo, kamor so djali mladega jazbeca, ki je bil viden zgoraj skozi mrežo. Tega jazbeca bi morali povabljeni psi in psice napasti in ga izvleči iz rova. Ko je izpitna komisija naložila Dini, da gre v rov po jazbeca, si je ta ogledala vhod, malo poduhala, zalajala in stekla na drugo stran rova, kjer je v jami ležal pod mrežo jazbec. Tu je močno lajala in jazbecu grozila, toda v rov ni hotela. Njena lastnica je trdila, da je Dina tako pametna, da se ni hotela v rovu pretepati z jazbecem, ker ji je bilo zdravje in življenje ljubše. Vendar je dobila pozitivno oceno za bodoče njene podvige.

Gospod Zdenko, ki ga je prišla Dina z njegovim avtom večkrat obiskat, je spoznal njene lepe lastnosti in zato želel, da bi dobila kaj naraščaja, ki si ga je tudi sama očitno želela. Toda, kje dobiti za njo enakovrednega ženina? S pomočjo strokovnjaka in pasjega evidentičarja gospoda Teodorja sta našla v Slovenski Bistrici vrednega ženina. Ker pa je bilo Dini takrat že 7 let so razne osebe trdile, da bo ta možitev zanjo usodna, ker da je prestara. Toda Zdenko se ni dal prepričati in je psico peljal s svojim avtom na ženitovanje. Zenin je Dino ljubeznivo pogledal, jo povohal in brž je bil zakon potrjen. Zopet so ljudje govorili, da iz tega ne bo nič, ker je bila poročna noč prekratka.

Toda ni bilo tako. Zdenko je nato iz uvidevnosti vzel Dino k sebi na dom, kjer je Dina v večji udobnosti, sredi mrzlega oktobra z lahkoto in v rekordnem času rodila 8 zdravih mladičev. Tretji dan za tem je povrgla še devetega, toda že mrtvega. Zanj bi bilo to lahko kar usodno.

Kot mati se je Dina vzorno izkazala. Imela je dovolj mleka za vse in v svoji materinski ljubezni je nanje zelo pazila, vendar iz nervoznosti enega pomečkala. Psiček je zajokal, mati pa obupno zakričala. Ko je ugotovila, da je mrtev, ga je prijela za vrat in nesla v kot velikega zaboja in pogreb je bil končan.

Po predpisih njene pasje organizacije pa je potem prišlo do tragedije. Od osem takrat še živih mladičev je bilo treba štiri odstraniti, ker rodovniške psice ne smejo imeti več kot štiri mladiče, ker jih sicer ne morejo dobro hraniti. Kdo jamči, da so bili res najšibkejši mladiči odstranjeni? Toda predpis je predpis, treba je bilo štiri neboljgane utopti. Na ta način, ko je enega pomečkala, je ostalo Dini samo še troje mladičev. Ta postopek spominja na stare Špartance, ki so metali šibke otroke čez steno na gori Tajget. Mogoče ja ta kruta špartanska navada pri psih potrebna zato, da se ne bi zaredilo preveč plemenitih psov.

Ostale tri mladiče so vpisali v rodovniško knjigo, z imeni Desi, Dik in Dina, po materi. Ta hči Dina je bila zelo ljubezniva, nekako sentimentalna. Morala pa je zapustiti kmalu svojo družino in oditi kot sužnja na dom njenega očeta v Slovensko Bistrico, da poplača dolg svoje matere. Ker niso na njenem novem domu nanjo dovolj pazili, kakor so pri Zdenku, je kmalu prišla pod kolesa avtomobila. Tako se je družina matere Dine skrčila na dva otroka.

Takšna je pač pasja usoda!

Mati Dina je večkrat v svojem življenju prišla na obisk k svojima otrokoma. Izgledalo je, kakor da so mati in otroka to vedeli. Drugače si ni mogoče razlagati, da so se med obiskom tako prisrčno

poljubljali. Mati je ponosno sedela in dovolila otrokoma, da sta jo lizala in vtikala svoje gobčke v usta matere. Potem so se vsi trije zagnali po vrtu, kakor da so od veselja ponoreli.

Prišel je čas, da sta se morala Desi in Dik predstaviti naborni komisiji na razstavi za oceno. Oba sta se odlično izkazala ter potrdila sloves svojih plemenitih prednikov. Desi je bila kot lepotica priznana za prvakinjo Jugoslavije in je prejela zlato kolajno, akrobat Dik s svojim neprekosljivim vohom pa je bil proglašen za prvaka Slovenije in prejel srebrno kolajno.

S takim slovesom si je Dik kmalu našel nevesto, se z njo oženil in postal oče petih ljubkih psičkov. To pa ni bilo tako lahko pri Desi. Ta je bila skoraj z vsemi plemenitimi jazbečarji v Sloveniji v krvnem sorodstvu. Toda iznajdljivi Zdenko si je znal pomagati in je s pomočjo evidentičarja Teodorja našel vrednega ženina, ne v Sloveniji, ampak v bližnji Avstriji. Odpravil se je oborožen z vsemi listinami, v nemški Lebring, kjer je bila takoj sklenjena ženitovnanjska pogodba in Desi je Zdenku poklonila sedem zdravih in lepih psičkov, ki bodo delali čast svoji stari materi.

Psica Dina je bila odličan lovski pes in bi bila še boljši, če se ne bi njena gospodinja protivila vsakemu šolanju. Zato je šla na lov samo z dovoljenjem lastnice, če jo je naprosil gospod Zdenko. Takrat je Dina vedno pokazala svoje odlične lovske sposobnosti. Omenili smo že, da je prinesla Zdenku iz vode ribo, ne da bi jo kdo k temu nagovarjal. Opazovala je namreč, kako je Zdenko lovil ribe in ga je začela kmalu posnemati. Sploh je Dina vse rada posnemala, predvsem pa svoje tovariše pse. Že v zgodnji mladosti je opazila, da psi ne počepnejo kakor ona, ampak da dvignejo zadnjo nogo ob kakem kamnu ali vogalu. Ker bi bila tudi ona rada moški, je začela tudi ona tako, zlasti če je tam dišalo po pasji tekočini. To moško navado je Dina ohranila vse svoje življenje in to opravljala na oba načina.

Na raznih kontinentih imajo psi, psice in mačke nasprotni si svetovne nazore ter so se ponekod mačke spremenile v leoparda, tigre in leve. Iz tega razloga je Dina z bistrim očesom zasledovala vse mačke in jih z bliskovito naglico pregnala. Ko je bila Dina stara pet let, ji je njen vzgojitelj kupil za god hrenovko in ji dovolil, da sme tega dne prosto loviti mačke. Zato je Dina stekla za lepo mačko, jo zgrabila za rep in ga ji pri korenini odgrizla. Potem je z repom v gobcu šla k Zdenkovi materi in ji zmago slavno poklonila ta rep. Toda mati ni okregala psice, ampak Zdenka, ki je dovolil Dini tako barbarsko dejanje. Mati je vrgla rep na

smetišče, Dina pa se je skrila v svojo koč in v svoji užaljenosti sklenila, da ne bo nikdar več komu pokazala svoje trofeje.

Ko je nekoč šla Dina s svojim gospodarjem na Gobavico pri Mengšu, ji je zajec križal pot. Gospodar ji je takoj prepovedal, da bi stekla za zajcem in ji razložil, da nima lovskega dovoljenja za lov na zajce. Dina je očitno dobro vedela, kaj je lovsko dovoljenje, je žalostno z repom pomigala in pustila zajca.

Pred leti je morala Dina na lov na divjega prašiča. Lovci so našli sledove jih natančno zmerili in ugotovili, da gre res za divjega prašiča. Nato so poklicali Dino, da jim dalje pokaže sled za prašičem. Dina je skrbno povohala tiste stopinje, se vrgla nanje na hrbet in jih povaljala. To je pomenilo, da stopinje niso bile od živega prašiča, ampak od mrtvega. Stopinje je namreč za šalo vtisnil drug lovec s parklji domačega prašiča. Dina je torej goljufijo spoznala.

Se en primer njene inteligence! Psica Dina je večkrat šla s svojimi gospodarji iz Rateč v Planico. Nekeč je opazila na trati pod gozdom mlado srnico, ki se je tam pasla in se ves čas ozirala. Bila je zelo upadla in kazalo je, da je sirota brez matere.

Ko jo je Dina zapazila, je nekaj časa začudeno gledala, ker take živali še ni videla. Potem jo je njena lovska radovednost gnala, da od bliže ogleda, kakšna žival je to. Približala se je srnici na nekaj korakov, in ker je tudi srnica radovedno opazovala psico, je Dina nekajkrat zalajala, toda srnica ni pobegnila. Zato je Dina stopila k srnici in srnico povohala od zadaj in po trebuhu. Srnica je to mirno dovolila in začela psico lizati. To obnašanje srnice je Dina smatrala za znak prijateljstva in se je vrgla na hrbet ter dovolila srnici, da jo je vohala. Nato je Dina skočila zopet na noge in začela po trati trgati zdravilne trave. S tem je Dina pokazala, da naj se tudi ona pase. In res sta se potem obe vstric pasli na trati. To prijateljstvo pa je prekinil lastnik in z žvižgom odpoklical psico, boječ se, da bi psica za srnico ne ušla v gozd.

Zakaj je psica Dina poginila? Vedno je bila zdrava, ko je na lepem začela bruhati in po dveh dneh zaspala za vedno. Pri obdukciji so živinozdravniki ugotovili, da je poginila zaradi razpadanja jeter, torej zaradi cirkhose, četudi ni nikdar uživala alkoholnih pijač. Zanimivo je, da je njen brat Div ali Anti iz istega legla poginil osmi dan po Dini zaradi enake bolezni.

Dragi psički in psičke! Psica Dina bi bila odličan delovni pes, če bi imela kako srednjo šolo. Zato dvignite svoje čaše v spomin psice Dine in na zdravje njenega zaroda!

Ciril in Metod

F. Š.

Bila sta brata. Ne sicer Solunska, temveč Hrastniška. Tudi sveta nista bila, ker sta bila pač lovca. Med lovci pa imajo le enega svetnika, bivšega tovariša Huberta, ki je zato postal tudi naš zaščitnik proti raznim nezgodam, ki se pripete ubogemu lovcu, pa jih ni kriv on sam, marveč stare ženice, črne mačke itd.

Pa vrnilo se k Hrastniškima bratoma. Bila sta vneta, strastna in ne vem kakšna lovca še, zlasti pa specialista v lovu na jazbeca. Pravila sta, da sicer doma, v »Bobnu« rede prašiče, toda le zaradi mesa, zabelo pa dajejo jazbeci. Jazbečja mast, da je baje mnogo boljša kot svinjska. Jazbečje kože pa gredo v

denar. Tudi meni sta kot poročno darilo poklonila dve za predposteljnika.

Pride torej nekoč, od tega je že 50 let, k meni Ciril. »Ti, z Metodom imava pod Jelenico jazbeca. Greš zraven?« Kdo pa, če jaz ne? »Torej jutri zjutraj pri meni; krampa in lopate ne vzamemo, jazbina je v skalovju.«

Imela pa sta brata čisto svojo metodo za lov na jazbeca. Psa takrat še nista imela. Če je bilo le mogoče, je Metod, ki je bil dolg in suh kot trlica, zlezel v luknjo. V levi roki je imel ročno električno svetilko, v desni pa malokalibrski browning. Včasih je tudi treba luknjo tudi malo razširiti, če je bila v mehki zemlji, v skalovju pa to ni bilo mogoče.

Po dobri uri hoje smo bili pred luknjo, ki je bila na vrhu kratke strmine v navpični skali in je imela prerez precej visokega enakokrakega trikotnika, z osnovnico spodaj. Imela je, kakor sta mi zatrjevala, le en vhod, oziroma izhod. Sledov na pesku pred vhodom je bilo polno.

Priprave so bile naglo končane. Metod si zapne suktnjo, vzame v levo svetilko, v desno brovning, se vleže in prične lezti v luknjo. Midva s Cirilom pripraviva za vsak primer puški in čakava, če bi se jazbec le mogoče odkod prikazal.

Naenkrat zamolklo iz globine: »Je doma.« Potem nekaj časa nič. Le trebuh in bedra do kolena polagoma zginjajo v luknji. S Cirilom čakava na strel. Toda nič! Le noge nekako čudno opletajo in potem obupen vzklík: »Pomagajta, ne morem nazaj!« Hitro odloživa puški, primeva vsak za eno nogo ter vlečeva. Ne gre in ne gre! Vmes pa Metodovi obupni kliči: »Potegnita, vlecita!« Poprimeva vnovič in potegnema z vsemi močmi. Metod sfrči iz jazbine, midva pa na hrbtih po strmini navzdol.

Naglo se pobereva in zlezeva do Metoda, ki ves bled pripoveduje: »Komaj sem bil dobro v luknji, že zagledam jazbeca, ki se pred lučjo počasi umika, toda kmalu obstane. Menda jazbina ni globoka. Prilezem čisto blizu njega in pomerim s pištolo v glavo. Toda pištola se ne sproži. V tem pa začne mrha pihati in lesti proti meni. Jaz nazaj, suktnja se mi spodvije in jaz ne morem ne naprej ne nazaj, to se pravi, naprej si tako nisem upal. Jazbec pa vedno bliže, tako, da sem že čutil njegovo sapo. Prišel sem tuliti in naposled sta me le potegnila na dan.«

S Cirilom sva se krohotala, Metodu pa je še vedno tičal strah v kosteh. Ni bilo tisti dan z njim nič več. Sli smo domov.

Jazbeca sta dobila potem čez kakšnih 14 dni. Trdila sta, da je isti. Jaz tega ne vem, ker me drugič ni bilo zraven.

*

Lovski blagor in srečno novo leto!

Bilo je že skoraj jutro, ko sva jo z ženo dobre volje primahala domov. Planinsko društvo je priredilo zabavo, na kateri sva pričakala novo leto. Takoj sem šel spat in še preden sem se dobro zodejo pokrtil, sem že spal.

Spim, kar me zbudi razbijanje po vratih in lajanje psov pred hišo. Čemerem sem vstal. Videl sem, da gredo lovski tovariši na lov na divje prašiče. No po nekaj besedah z njimi sem bil pripravljen za odhod. Še psa sem vzel in puško ter jih trdnih nog, vse razgrete lovil prav do lovišča.

V oči me je ščemel sneg, ki je pred malo dnevi prekril strme hribe in ozke doline in se je lesketal v čistem jutru. Gozd, razpotegnjen z dolgimi sencami golih dreves v jutranjem soncu, se je dvigal nad nami. Takrat sem se otajal in nisem čutil pekočih poljubov zajedljivega mraza. Ko se je suho škripanje nog ustavilo, smo bili na mestu.

Vodja lova je povedal, da se lovci že postavljajo po stojiščih in ker je mraz, je treba z brakado pohiteti. Meni pa pravi: »Ti pa vzemi pse, tu imaš še piščalko pa pojdi kakor zmeraj okrog hriba, čez Drago, dokler ne prideš do kože. Pri koči se do bimo!« Brez besed, malo nejevoljen, ker moram zmeraj brakirati, se s psi, ki mi vlečejo jermena iz rok, s piščalko v ustih, odpravim na pot, dolgo dve uri hoda. V sredini hriba stopimo z gazi ter se zapodimo po celem deviškem snegu čez laz proti molčecemu gozdu. Pse, drgetajoče od mraza in strasti,

Grčarjev mlin pod Čečami je bil star, opuščen mlin, podrtija, na katere levi strani je še poševno viselo staro, razbito mlinsko kolo. Pod njim je šumela voda, tekla čez pot in zginjala v strmem pobočju pod mlinom. Pobočje je bilo gosto poraslo z robidovjem. Daleč naokoli nobene hiše. Razne babnice v krilih in tudi v hlačah so trdile, da v mlinu straši.

Bilo je januarja, mrzlo da je vse pokalo. Pride Metod. »Danes zvečer grem čakat lisico v Grčarjev mlin. Greš?« Seveda.

Ko se je stemnilo, sva bila na mestu. Pri vsakem oknu, v levi in desni steni, je bil koš sena, kar nama je pripravil najbližji kmet na Metodovo prošnjo že pred nekaj dnevi. »Zdaj se pa sezujva in v nogavicah zleziva v seno, tako ostanejo noge tople,« komandira Metod. Rečeno, storjeno.

Zunaj svetlo, da se je videl vsak kamen na poti, voda se je v luninih žarkih srebrno bleščala, sneg se iskril — čarobna noč! Pri oknu, dobro zaviti, noge v senu, ne čutim nobenega mraza. Idealno čakanje, samo, da bi prišla lisica! Dolgo je trajalo. Naenkrat pri levem oknu — bum! »Padla je,« zakriči Metod, se požene iz koša ter v samih nogavicah plane iz mlina in po snegu do nastrela. Toda lisica si je med tem opomogla in se potegnila v robidovje pod potjo. Metod pa v vsej svoji ihti, v samih nogavicah, za njo. Medtem sem že tudi jaz, vsaj na pol obut, prišel do njega. Zaman ga prosim, da se obuje. Kar dalje leze v tisto robidovje. Jaz za njim. Toda lisice ni. Pobita se vrneva v mlin. Metoda pričnejo skeleti podplati. Potegnem mu nogavice z nog, z njimi precej trnjev, toda precej se jih je zalomilo v podplate.

Pot domov je bila strašna. Bolečine so bile vse hujsje. Komaj je prilezel do doma. Drugi dan je prišel zdravnik in trajalo je dober teden, da je lahko zopet hodil.

Lisico je našel čez nekaj dni, komaj 100 korakov od nastrela, najbližji sosed in jo prinesel Metodu, ki jo je sprejel s precej mešanimi občutki.

spustim. V divjem naletu se zapode po strmem pobočju po dolgem in počez, da se suhi sneg praši za njimi. Jermene spravim v žep, nabijem puško in odrinem. Sneg mi seže skoraj do kolen, se usiplje v škornje. Kolikor mogoče hitro rinem škornje v snegu predse, plezam čez strme rebri in z globokim snegom zametane jarke. V strminah se nešetokrat poberem. Z vej pada mrzel sneg za moj ovratnik. Z rokami, ki mi kar gore, se lovim in oteparam po snegu, tolčem s krempljem po deblih dreves, zvižgam in kličem pse. Razgrajam za deset brakirjev. Od napore mi je vroče, da kar puhtim. Toda brez uspeha. Nič!

Vendar so se psi s divjim bevskanjem pognali za velikim zajcem, ki jim je urno ušel v nasprotni hrib. Vsaj nekaj, da ni tako prazno.

Stre! Postojim. Napnem ušesa. Slišim že odmev. Srce mi tolče hitreje. Nekaj bo, si mislim. Toda nič ni, nobenih glasov. Prodiram naprej z napetimi ušesi. Zvižgam in kličem pse. Tako vse, dokler ni dve tretjini poti za mano. Najdem se nad Drago. Bolj jarek kot dolinica med dvema hriboma, po kateri teče boren potoček. V sredi je majhna ravnica, zaraščena z robidovjem, imenovana kopišče — spomin na oglarje in njihovo kopo. Na nasprotni strani hriba med kopiščem je v strmini drča, ki sega od višje ležečega smrekovega gozdička do kopišča. S pogledom brezbržno objamem hrib in dolino ter se že hočem spustiti na kopišče pod seboj. Toda —

nekaj je prhnilo! Pogled mi je obvisel na črni lisi v snegu, ki se je utrnila iz gozdička. Srce mi je zastalo. Divji prašič! V hipu sem sedel, odrinil zapirac na puški in prislonil puško k licu.

Z nekaj skoki je bil pri drči. Takrat sem pritisnil. Zagrmel je strel. Odmev je udaril s hriba v hrib. Ko je skočil v drčo, sem ga pogodil. Ker pa je po drči navzdol še odskakoval, sem se zbal, da ga nisem dobro zadel, oddal sem še dva strela. Na koncu drče, na kopišču se je umiril. Meni je srce tolklo, tolklo za dva. Še sede sem pobral tulce, nato pa se pognal tistih trideset metrov po pobočju do kopišča kar po zadnji plati in komolcih. Ko sem se pobral, sem spoštljivo stopil do plena, ki je mirno ležal z glavo v krvavordečem snegu.

Za prvim valom veselja je moje srce zajelo grenko čustvo krivde. Po glavi so se mi podile očitajoče misli. Veselje se je mešalo z grenkobo.

Iz teh misli so me zbudili psi, ki so pritekli na moje streljanje. Lizali so s krvjo poškropljen sneg. Odgnal sem jih.

Ogledal sem si plen in ugotovil, da je močna mlajša svinja, težka kakih 100 kg.

Moje brakade je bilo konec. Iz bližnjih stojišč so prihajali lovci, da vidijo plen.

Po lovski šegi mi je tovariš podal smrekovo vejico, orošeno s krvjo uplenjenega divjega prašiča, da sem si jo zataknil na desno stran klobuka. Obenem mi je pa s krepkim stiskom desnice zaželel: »Lovski blagor in srečno Novo leto 1957!« Bil sem ganjen.

Končno smo se s plenom, ki je imel med čakani svoj zadnji grizljaj — smrekovo vejico, odpravili iz belega lovišča. Vsa južna stran dolgih hribov se je kopala v zlatih sončnih žarkih, ki jih je pošiljalo sonce našemu spreduv v poslednji pozdrav. Pot do doma je bila kratka. Za smeh in veselo govorjenje tovarišev sem bil gluha. Hodil sem kakor v sanjah, a v usesih sem nosil: »Lovski blagor in srečno Novo leto!«

In — je bilo leto srečno? Bilo; bilo je težko, a vendar zame nadvse srečno! A. Ž.

Davni spomin

V »Lovcu« sem bral, kako se je treba varovati pred prehladom in si na ta način ohraniti zdravje; drug članek zopet govori o tovariškem odnosu do sočloveka in do živali — divjadi. Vsebina »Lovca« je dandanes povsem drugačna kot nekoč. Nekdaj ni bilo tako lepih potopisov, opisov lovov, lovske zgodovine in podobno. Branje teh lepih člankov me vzpodbuja k razmišljanju na dogodke iz mojih mladih lovskih let pred več ko pol stoletja in ne morem se ubraniti želje, da ne bi nekako v zvezi z lovom in zasledovanjem divjih lovcev, opisal dogodek:

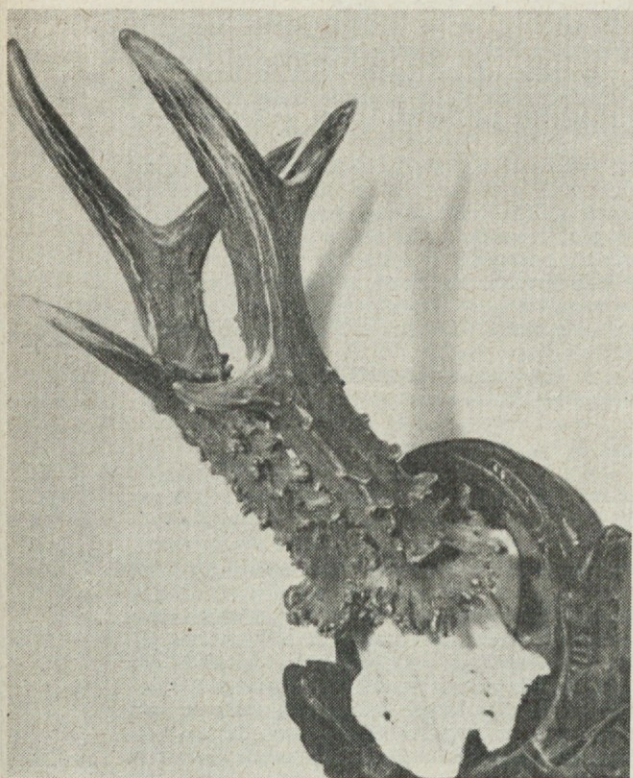
Zgodnje jesenske nedelje, ko smo se po ukazu zbrali prijatelji — orožniki na debelem rtiču malega polotoka južno od Ankarana. Določeno je bilo, da gremo po dva (starejši in mlajši orožnik) na pohod za divjimi lovci. S kolesom sva bila določena v smer hribovja Dekani, kjer naj bi bila v zasedi. Odpravila sva se na pot, oprezovala, se skrivala in zopet ogledovala. Zasledovanja in opazovanja so bila po več urah brezuspešna. Obsežen oljčni gaj pred vasjo Dekani naju je zvalil v svoje naročje. Tu sva se zopet skrila in oprezovala. Pod najino zasedo sem zapazil zapuščeno poljsko strašilo, v obliki slamnatega moža. Privlekel sem strašilo bliže in ga položil med debli dveh starih razkročenih oljk. Celotna podoba je izgledala kakor da bi star človek počival ali dremal. To sva napravila v upanju, da se bo divji lovec, ki bi slučajno prišel v bližino, ustavil in pomudil pri »dremajočem starčku«, midva bi se pa medtem pripravila za naskok. Ko je bilo vse pripravljeno, sva se zopet umaknila v skrivališče. V kotlinici je bilo vse mirno, tiho, dan je bil lep, brez burje, kot nalašč za takšen lov. Jesensko sonce, ki je sijalo nad nama, je bilo tako prijetno toplo, da sva bila kar tiho in čakala. Tišino je motil le živ-žav raznih ptic in mehko odmevajoči bim-bam-bum vaškega zvona, ki je oznanjal nedeljsko praznovanje v vasi Dekani. Sedela sva na prazni oljki, s praznim želodcem. Še celo čirikanje poljskih jerebic je bilo slišati. Mislil sem že, da se bova vrnila brez uspeha. Toda s pomočjo daljnogleda sem zapazil, kako se nekdo pomika po terenu izven javne poti od vasi Dekani v najino smer. Temna gmota je bila še tako daleč, da nisem mogel ločiti, koliko oseb je. Kmalu so se iz te gmote izluščili trije moški. Čim bliže so prihajali, tem jasneje sem s pomočjo daljnogleda videl, da so neznanji mladi moški oboroženi s puškami. Prihajali so po pobočju kotline proti nama in ravno v isti

višini obronka, na kateri je ležal slamnati mož, torej nekaj niže od mene, ki sem ždel na prazni oljki v zasedi. Opazil sem, da je pozornost vseh treh osredotočena na tla, verjetno so iskali zajčje lože in jerebice. Ko so prispeli do »spečega starčka« so se res ustavili, izmenjali nekaj besedi in si prižgali cigarete. Toda kaditi jim nisem več pustil, marveč sem z gromkim glasom zavpil: »Stoj! Orožniki so tu!« Kakor blisk so se spustili vsi trije v beg navzdol in midva za njimi. Razdalja med nami je postajala vse večja. Odvrigel sem torbo in pospešeno tekkel za njimi. Ko smo pritekli v bližino neke osamljene kmetije, sem opazil, da pred nama tečeta le dva s puškami. Brez obotavljanja, kot bi se dogovorila, sva s prijateljem stopila v hišo, ker sva sklepala, da se je eden od trojice zatekel v kmetijo. Res sva v hiši med domačimi opazila nedomačina. Stopil sem k njemu, mu snel klobuk in videl, da ima znojno čelo. Zato sem nastopil s primerno besedo. Na zahtevo naju je peljal v hlev, kjer sem v kotu pod steljo opazil dvocevko, ki je bila nabita in jo je izročil nama. Iz zunanjega žepa njegove maje, sem mu potegnil naboje. V hiši sem ga ob navzočnosti lastnika hiše zaslišal še o osebnih podatkih pobeglih dveh. V vasi Dekani sva ujela še ostala dva, ki sta priznala dejanje ter izročila svoji kratki dvocevki. Po tem uspehu sva se še pokrepčala v vaški gostilni, zvečer pa prinesla v Koper na okrajno sodišče eno normalno, skoraj novo dvocevko in dve kratki dvocevki ter pet nabojev. Pri opisu dejanja sem moral povedati tudi o šali oziroma ukani s slamnatim možem, kar se je razneslo po vsej okolici in mi tedaj povečalo ugled, zlasti pri zakupniku lovišča.

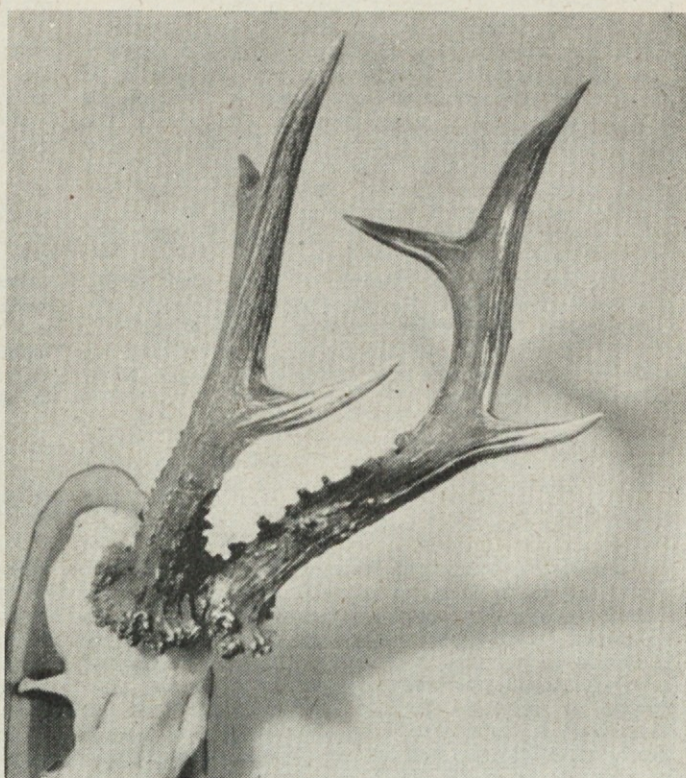
Janko Čibron

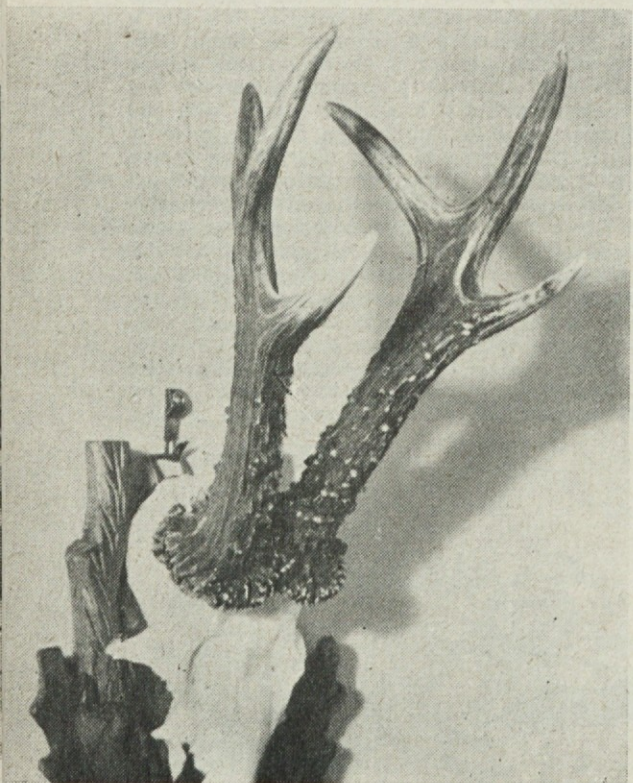
Naše trofeje na mednarodni

Janez Zupančič, LD Komenda — Breg
3. avg. 1951 — 135,3 točk — I

Vladimir Pleničar, LD Vič — Barja
8. avg. 1954 — 133,95 točk — I

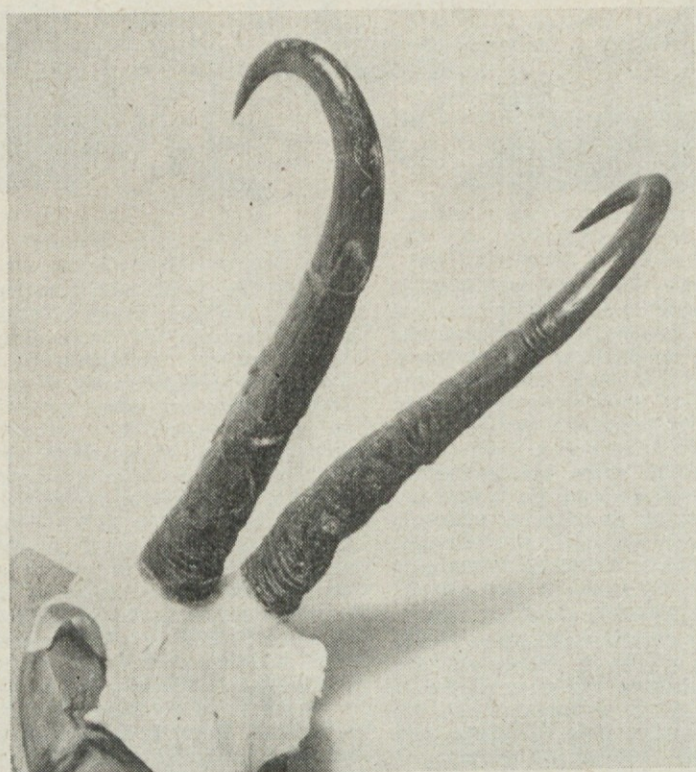

Jože Kuntarič, LD Šentjur — Sahta
12. jun. 1960 — 130,8 točk — I

Ing. Marko Bulc, LD Mirna — Pod Selami
28. jun. 1959 — 130,1 točk — I

razstavi v Firencah — 1960

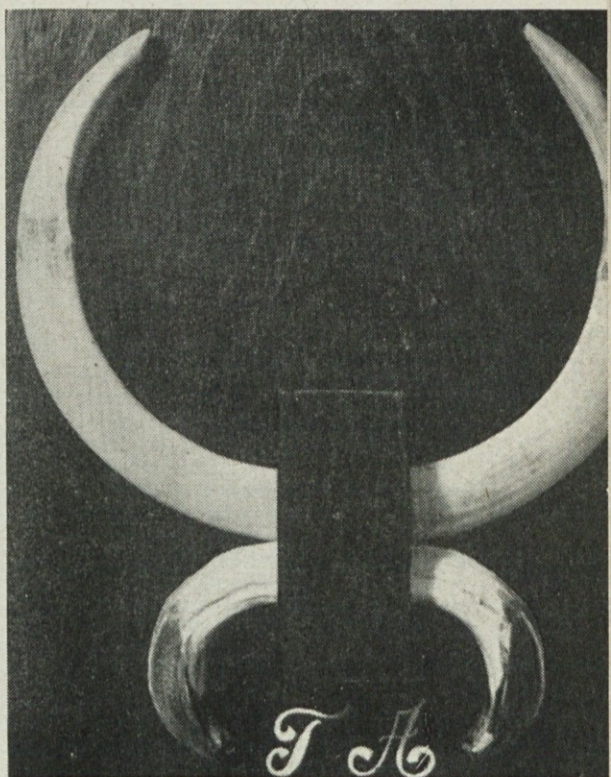
Miha Potočnik, GL Triglav — Vrtaški vrh
16. dec. 1956 — 118,3 točk — I

Mirko Oitzl, Kokra
1937 — 117,9 točk — I

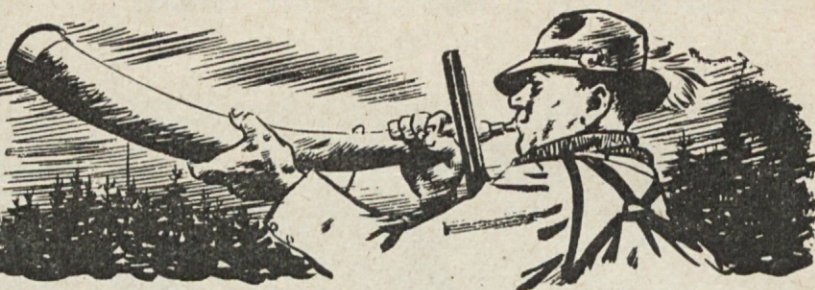

Adolf Krašovec, GL Rog — Gače
14. febr. 1958 — 123,3 točk — I

Avugst Tomc, LD Dobrava — Breznica
24. nov. 1957 — 122,8 točk — I

IZ LOVSKEGA OPRTNIKA

Izpod Krvavca

V lovišču Komenda je bil v 1960. l. srnjačji prsk kar živahen. Razvijal se je nemoteno tudi ponedelvi, ker srnjak ni bila vznemirjana od nabiralcev borovnic in gob. Pomladne slane so uničile borovnice ter zatrle prvo rast gob, močno so pa osmodile tudi hrastje, zato ni bilo želoda. Izpad tega ploda je negativno vplival na razvoj rogovja in le malo srnjakov ob potoku Pšata na pižmovko in imel — zaradi ugodnega vetra — priložnost povsem od blizu opazovati skoraj četrt ure, nenavadno igro med srno in srnjakom. Na pašniku, ki leži med imenovanim potokom in gozdom se je kmalu po 20 uri pojavil mlajši srnjak in se pričel pasti. Hip nato je izstopila iz gozda zajetna srna. Šla je naravnost k srnjaku, se postavila pred njega, sklonila svojo glavo k tlom in jo pritisnila k glavi srnjaka. V tej drži sta stala nekaj časa mirno na mestu, dotikajoč se stalno z glavami, kot da bi se hotela bosti. Nenadoma prične srna stopati ritensko. Srnjak ji je pa sledil in tako sta napravila — dotikajoč se stalno z glavami — kakih 20 korakov. Tedaj je srna hipno napravila približno poldrug meter dolg skok navzdol, ne da bi se preokrenila in nato obstala na mestu z glavo pri tleh. Srnjak je stekel do nje in že sta s sklenjenima in dotikajočima se glavama znova naredila približno 20 korakov, ko se srna nenadno požene visoko v zrak, se v zraku preokrene, obenem široko razkorači zadnji nogi ter brizgne iz sebe neko tekočino. Takoj nato je srna stekla približno 30 korakov daleč, sklonila zopet glavo k tlom in čakala srnjaka. Srnjak je mrzlično povohal tla kamor je padel izloček, stresel z glavo in se v dolgih skokih pognal k čaka-

joči srni. Ko je bil pri njej, je zopet sklonil svojo glavo k njeni in vsa igra se je znova ponovila ter se ponavljala brez odmora, dokler ni nastala tema in onemogočila nadaljnje opazovanje. Take ženitovanjske predigre doslej še nikdar nisem videl. Brezdvomno je imela pri tej zadevi vodilno vlogo srna. Po videzu triletni srnjak je bil sicer šesterak, a prej ko ne nikak vročekrvnež. Najbrž ga je hotela zastavna srna »ogreti«. Če je bil to njen namen, moram priznati, da ji je uspelo.

Ob 8 uri zvečer, 3. julija je bilo vreme hladno in nebo oblačno. Sedel sem na visoki preži, ko je srnjak gonil pivkajočo srno tik mimo preže. Dne 8. julija sem videl na dveh mestih srnjaka, ki sta gonila srni.

V našem lovišču je bil prsk na višku od 27. julija do 12. avgusta. V tem času smo tudi povečini izvršili določeni odstrel srnjakov. Srnjaki so se posebno radi na pisk odzivali 28. in 30. julija ter 5., 6., 9., in 10. avgusta.

Tik pred večernim mrakom, 2. avgusta sem na obhodu po lovišču zaslišal v gozdu značilen ropot in hropenje. Takoj mi je bilo jasno, da je boj med srnjaki. Zaradi brezvetrja se mi je posrečilo priti v bližino bojišča, tako da sem mogel na razdaljo 15 m opazovati boj med dvema zastavnima srnjakoma. Zaganjala sta se iz razdalje 4 m drug v drugega in ponovno je bil eden ali drugi na tleh. Brez odlašanja sta takoj zopet zavzela svoje položaje v razdalji 4 m, sklanjala glavi, suvala — grozeč si — z rogovjem v ris in obenem kopala s sprednjima nogama, da je mah letel visoko v zrak. Bliskovito sta se pognala naprej ter treščila skupaj z rogovjem, da je bilo že mučno gledati. Po bližnji stezi je prišel zapoznel drvar, zbedel katerim sta vročekrvneža zbežala. Brezdvomno sta si bila huda nasprotnika, ker sta tretji dan po tem boju pridrela do prvih hiš bližnjega naselja in se obdelavala s tako silo, da je dobil eden več krvavečih ran. Bil je tako zdelan

od boja, da je ob neki hiši legel v travo. Vaščani, ki so to videli, so bili mnenja, da bo podlegel. Ko so se mu približali, se je dvignil in stekel nazaj v gozd. Sredi septembra sem ga videl na neki poseki; bil je zopet povsem zdrav. V jutranjih urah 19. avgusta sem zadnjikrat videl srnjaka, ki je še gonil srno.

V našem lovišču je bil v tem lovskem letu prvi srnji naraščaj opažen 12. maja. Sam sem to leto prvič videl mlado srnico — žal le njeno stegno — 2. junija, pred oglašeno lisičino. Ob tem pogledu sem zatrdno sklenil da uničim lisičje leglo. Dvakrat na dan in to v ranem jutru in pozno popoldan sem hodil čakati k lisičini. V večernem mraku četrtega dne sem pričakal staro lisico in jo prevrnil. V naslednjih treh dneh se mi je pa posrečilo postreliti še 5 mladih lisic in s tem izprazniti brlog.

Dne 12. julija pod večer sem z visoke preže prvikrat v tem lovskem letu opazil srno, ki je že pri dnevu privedla s seboj svoj naraščaj na večerno pašo. Tej srnici sem naslednji večer po čudnem naključju rešil njeno mlado življenje. Sel sem čakati lisico. Ko sem prišel že blizu, delno z jelševjem zarastlega bajerja, sem se spomnil, da sem pred nekaj dnevi tam opazil sledove pižmovke. Zato sem se odločil da spotoma malo pogledam bajer. Pripravil sem puško in se previdno približeval vodi. Nenadoma zašumi grmičevje in osupel začujem obenem dva tenka pivka in že hušknje iz jelševja mlada srnica. Kakih 8 m za njo se je v dolgih skokih poganjal volčjak — križanec. V hipu vržem puško k licu in sprožim. S prvim strelom sem psa zrušil, z drugim pa umiril. Ta križanec — bil je potomec volčjaka in lovskega psa — nam je že več mesecev vznemirjal lovišče. No vsaka pesem ima svoj konec. Seveda je takoj nastal hud veter zaradi pokončanja psa. Mnogo zanimivosti doživi lovec v gozdu. Včasih uživa, od časa do časa pa kane tudi kaka grenka kaplja.

Ivan Peterlin

Divji lov

V našem glasilu srečamo vsakovrstne opise doživetij v naravi, strokovna navodila za gojitev divjadi, navodila za ravnanje z orožjem in drugimi lovskimi pripomočki, skratka mnogo tega, kar nam koristi v zeleni praksi. Le redko pa se kdo izmed nas dotakne vprašanja, ki je tako pereče, da zasluži vso resnost in zaskrbljenost.

Vsa naša prizadevanja pri gojitvi divjadi in smotrnem gospodarjenju v loviščih, ne bodo prišla v polni meri do veljave, dokler bomo imeli v loviščih predrznega nasprotnika — divjega lovca. Žal je teh ponekod več kakor si mislimo. Kako so ti neutrudljivi in delavni ob vsakem času in kako ne izbirajo načina, ne sredstev, ne plena, nam je vsem dobro znano. Prepričan sem, da je opis delovanja divjih lovcov v članku »Divji lov v dolini suhe robe«, kjer je pisec srečal predvsem divje lovce, ki se niso zadovoljili z zajčkom, ampak so izbirali večji plen, dovolj zgovoren, da se ob njem zamislimo. Dvomim, da je kje lovska družina, katere člani bi lahko upravičeno trdili, da ne poznajo tega zla. Le da ponekod bolj trdno spe in ne slišijo puškarjenja v mesečnih nočeh. Kako pogosti so primeri, ko slišimo o najdbah zank, o najdbah zastreljene divjadi in podobno. Temu mrharjenju bi morali končno napovedati odločilen boj in eden naših glavnih ciljev bi moral biti, popolno iztrebljenje divjega lova.

V tej akciji bi morala tudi oblast nuditi lovski organizaciji vso podporo, predvsem z zakonom, ki bi predvideval za storilce najstrožje kazni. Da je zlikovec, ki se zasači v lovišču z neprijavljenim orožjem, kaznovan le za nedovoljeno posest orožja, a za divji lov le, če se mu dokaže, da je kaj uplenil, za kar mora lovska družina še posebej tožiti, se mi zdi dokaj popustljivo določilo. Okolnosti, da je nasprotoval zakonu, ki ne dovoljuje lastništva neprijavljene orožja, da je s tem orožjem kradel splošno ljudsko premoženje, da je ubijal po načinu, ki ga ne dovoljuje noben lovski pa tudi ne naravni zakon, bi morale biti tako odločilne, da bi imele za posledico najstrožjo kazen.

V socialistični družbeni ureditvi je dana vsakemu poštenemu državljanu pravica, da se včlani v lovsko organizacijo in mu ni treba zahajati v naravo skrivaj. Zato je divji lov danes izgubil tisto obliko, ki jo je imel nekoč, ko si je zakoniti lovski šport lahko privoščil le magnat. Danes

je treba divji lov obravnavati kot navadno umazano tatvino in zločin. Mar ni to največji zločin, če nekdo ujame v zanko brejo srno, zato, da nasiti svoj požrešni želodec? Prav je rekel pisec prej omenjenega članka, da so steklene srnine oči pretresljivo obtoževale mrharstvo. Obsojale pa so in bodo v vseh primerih tudi nas, če bomo držali križem roke.

O virih, po katerih dobivajo lovski tatovi municijo in kar originalno municijo, bi si dovolil milo reči: kdor se izmed legalnih lovcov tako daleč spozabi, da dobavlja tem krvolokom kakršnekoli pripomočke ali samo ve za njih početje, ne da bi to nemudoma razkrinkal, ni vreden, da je član zelene bratovščine in ga je treba obravnavati kot sokrivca divjega lova.

Poopravimo našo budnost, napovejmo boj lovskim tatovom na vseh področjih in storili bomo največ, kar moremo storiti za naše varovanje v naravi. Kot zastopniki pravice bodimo vsaj tako pogumni, kot so predrzni naši nepošteni tekmeči in uspeh ne bo izostal.

Čeh Viktor

Lovski psi načeli živo srno

Lovili smo v vznožju Slavnika. Pogon je bil namenjen divjim prašičem, od katerih je tudi eden padel. Ker je bila brakada na meji med lovsko družino Materija in Kozina, so se psi pomešali med seboj in gonili vso divjad, na katero so naleteli, predvsem pa srnjad. Največ je bilo istrskih goničev od materijske strani in so kar trije gonili na našo stran. Naša lovska družina ima 2 istrska goniča, ostali psi so braki jazbečarji.

Bil sem v pogonu kot gonjač, da bi dajal lovcem na stojiščih signale, katero divjad psi dvignejo in jo gonijo. Ker so psi stalno gonili v enem in istem pasu sem ter tja, sem se približal in sledil gonji. Prav mimo mene priženo trije istrski goniči lansko srno, ki je bila že zelo upehana. To lahko trdim, ker je srna tekla prav mimo mene. Gonili so proti materijski strani in se čez čas vračali z glasno gonjo. Še vedno sem stal na istem mestu, da ugotovim, kaj neki ženejo psi nazaj. S časom gonja utihne, zato sem mislil, da so vendarle opustili gonjo izmučene srnice. Toda na kakih sto korakov se začuje strašen vek srne. Prvi trenutek sem stal presenečen od čudnega in obupnega glasu, ki se je v naslednjih ponavljal. Takoj sem se podvzival v tisto smer, ker mi je bilo v trenutku jasno, da je srno nekaj zgrabilo, jo drži ter

še morda davi. Ni pa bilo slišati nobenega glasu psov. Med tem se je od časa do časa vekajoča srna pomikala s hriba v dolino. Spustil sem se za njo in tudi drugi lovci, ki so slišali vekanje. Ko je potihnilo vekanje so že bili nekateri lovci pred mano pri srni. Srna je ravnokar izdihnila in na zaprepaščenje vseh, sta bili srni docela odžrti stegni. Ugotovili smo, da so srno psi gonili tako dolgo, da je padla in nato kar živo začeli trgati in žreti. Takoj ko je srna nehala vekati in se premikati, smo bili pri njej, pa je že bila brez stegna. To je upravičen sum, da so psi kar živo načeli. Vsakokrat, ko jo je eden od psov zagrabil za stegno in odtrgal kos mesa, je srna zavekala. Lahko si mislimo koliko strahu in trpljenja je prestala uboga srna preden je izdihnila. Vsi ti psi so še danes zdravi in od nedelje do nedelje »pošteno«
gonijo, čez teden pa po svoji volji na lastno pest. Sicer ni čudno, ker po naših loviščih love še vedno psi, ki niso nikdar slišali o šoli in apelu in niso bili nikoli na kaki oceni ali preizkušnji.

Morda bo kdo vprašal, kje so družinski kinologi? Družinski kinologi prav ničesar ne pomenijo lovski družini, kjer nimajo podpore od upravnega odbora. Kinolog sam ne more rešiti vprašanja lovskih psov, če lovci sami niso zainteresirani na vzgoji dobrih psov. Take lovske družine dovoljujejo udeležbo vsakega psa, ki le malo cvili za zajcem. Seveda gre obstreljen zajec v želodec takih mrcin.

Sem mlajši lovec, pa mi tak lov očitno greni lovsko udejstvovanje. Zaradi tega sem se odločil, da napišem svoj prispevek o nepravilnem lovu naših psov. Morda bo še kdo lahko napisal kaj podobnega, da bi končno iztrebili to lovsko sramoto. Čas je že.

Albin Korošec
Vrozina

Poplačan trud

V planini, kjer sem čakal srnjaka, me je zatekla nevihta. Zaril sem se v seno na seniku in slabo prespal noč s treskanjem, viharjem in nalivi.

Ker v deževnem jutru nisem pričakoval posebnega uspeha, sem se obrnil v dolino. Počasi je prenehalo deževati. Ko sem bil na pol poti do doline, sem postal pozoren na znane glasove v smrekovem gozdu. Glasnim klicem starega skobca so se odzivali mladici. Tiho in oprezno sem se bližal od drevesa do drevesa, toda opazil nisem ničesar. Ker so bili

klici mladičev zelo poredko in vedno na drugem mestu, sem že mislil, da je to le ena ptica, ki se preleta. Tedaj pa se kot blisk požene med smreke stari skobec. Nenadoma so se izluščili iz kosahtih obrš mladiči in prileteli k staremu, ki je prinašal hrano. Svojim očem nisem mogel verjeti. Še nikoli nisem videl toliko roparjev skupaj. Že sem prislonil mavzerico in hotel sprožiti, toda zaradi nesigurnosti sem se pre-magal. Nekaj časa sem jih še opazoval, potem pa odhitel v dolino po šibrenico. Toda doma sem imel le tri naboje, skobcev pa je moralo biti po moji sodbi najmanj 5—6. Ker nabojev kal. 20 nihče ni imel, sem moral ponje v Maribor.

Naslednje jutro sem bil zopet v planini, se vsidral v gostem smrečju in čakal. Nisem dolgo sedel, ko zaslišim znane klice. Zapustil sem skrivališče in se previdno kradel proti grapi, iz katere so prihajali glasovi. Izbral sem si primerno kritje in čakal. Okrog 6. ure je priletel stari. Mladiči so se spustili z raznih smrek in prihiteli na pojedino. Streljati nisem mogel. Po odletu starega so še nemirno preletavali po smrekah. Tako mi je priletel prvi na strelno daljavo in obležal. Strel jih je še bolj vznemiril in še živahneje so letali med smrekami. Po dobrih desetih minutah je padel drugi. Potem je sledila grobna tišina skoraj eno uro. Okrog 7. ure so se začeli ponovno oglašati. Tudi starega sem slišal, a približal se ni. Ko so ga mladiči zaslišali, je v smrečju ponovno zaživel. Nisem pa hotel streljati, ker sem želel dobiti tudi starega. In res. Čez dobre četrte ure je priletel na usodno razdaljo. Potem je bilo vedno teže, ker sta se preostala mladiča vse redkeje oglašala. Vendar je po vztrajnem zalezovanju in naskakovanju puška še dvakrat spregovorila. Nato je vse utihnilo in plen 5 skobcev je bil moje bogato plačilo.

Viktor Čeh
LD Bukovje pri Dravogradu

Barbarstvo

Dne 5. januarja 1961 je bila na sprehodu v Tivoliju v Ljubljani P. L., ki je prinesla tudi nekaj hrane za ptičke in veverice. Pri tem je našla past — stopalko, nastavljeno, za vabo pa je bil oreh. Nastavitev je tedaj veljala veverici. Past je sprožila in jo odala čuvajskemu osebju.

Menimo, da nastavitelj ni tega delal prvič, saj je past stara in že vsa rjasta. Dejanje je vse obsodbe vredno.

L.

Divji prašiči na Boču

Ščetinarji nam delajo dokaj skrbi v višjih legah naših lovišč na Boču. Škoda, ki jo delajo divji prašiči na poljskih kulturah povzroča naši blagajni nezaželene izdatke.

V letošnji lovski sezoni smo izvedli več pogonov z namenom,

da bi zmanjšali stalež črnuhov. Tako smo ob nekem pogonu naleteli na »posvet« petih ščetinarjev. Naši lovci so dobro pomerili na veliko tarčo in dva prašiča sta podlegla. Ob plenu smo strelcema krepko čestitali in si želeli še več takih »prašičjih posvetov«.

Ivan Lakner, LD Rog. Slatina

Lovci LD Rogaška Slatina, s plenom z Boča

Lovci LD Rogaška Slatina, nosijo plen z Boča

Še ni konec z volkovi na kočevskem

Dober teden pred dogodkom, ki ga opisujem, je šel gospodar LD Dolenja vas, Gorše, na lov s psom istrijancem. Pes je nekaj časa gonil in utihnil in to za vedno. Naslednji dan je drug lovec naše družine na neki vlaki sledil volka.

LD Dolenja vas šteje 26 lovecv. 13. novembra 1960 smo bili dogovorjeni za skupen lov. Zborno mesto je bilo vrh Obrha, nad izvirov Rakitnice, dobre pol ure od Dolenje vasi.

Na zborno mesto sem šel s članoma Šteblajem in Bojcem. Kakih 500 m pred nama pa sta bila lovca Gornik in gospodar družine, Gorše, ki je imel s seboj že starejšo istrijanko.

Vreme je bilo nekoliko megleno. Malo iz vasi Blate, kjer se začenja grmovje, je psica začela šariti. Kolovoz pa je vrezan precej globoko in zato nižji od ostalega terena, razgled pa ovirajo še grmade. Dobrih 20 m pod potjo, je psica naenkrat zacvilila. Lastnik je mislil, da je dobila mačko. S prazno puško na rami pogleda v smer psice in vidi kako psica bingja v gobcu volka, drugi volk pa jo je skušal prvemu iztrgati. Iznenaden lovec ni vedel, katero puško bi snel z rame, ker je imel dve, risanico in šibrenico. Ko sta volka zagledala lovca, sta psico pustila. Prvi, ki je držal psico je odskočil proti vasi Blate, drugi pa v grmade proti gozdu Črtežu. Na strel ni bilo misliti. Ni vedno dobro iti na zborno mesto s prazno puško, zlasti ne po samotnih poteh.

V tem smo mi trije prišli na kraj dogodka: Do zbirališča smo imeli še kakih 100—150 m. Pohiteli smo, toda bili smo prvi — zopet lovska točnost. V dobrih 15 minutah pa se nas je zbralo kakih 12 lovecv. Po kratkem pojasnilu in posvetu smo se odločili, da obkrožimo volka, ki je odskočil proti Črtežu. Pse smo takoj oprčili in ker teren ni bil obsežen, smo računali na uspeh z manjšim pogonom. Štirje lovci so gonili, ostali pa smo zastavili stojišča precej gosto po kolovozu proti Rakitnici. Gozd je tu v pretežni meri hojev, le tu in tam stoji posamezen leskov grm. V dobrih 10 minutah je bil pogon brez uspeha končan.

Po kratkem posvetu smo takoj ponovno zastavili del Bukovice nad Blatami. Priključilo se nam je še nekaj lovecv. Že na vlaki smo sledili volka, ki smo ga nameravali zajeti v prvem pogonu. Stojišča smo zasedli prav tiho; prav je prišla preseka po grebenu

Bukovice. Takoj pod vrhom je bukov gozd, ki preide v manjšo, a gosto grmišče; v nižini proti Blatam pa je hoja. Gonili so trije lovci in dva gonjača. Pogon z zastavljanjem je trajal dobro uro.

Nestrpno smo na stojiščih pričakovali dogodkov. Gonjači so se pomikali proti sredini hriba, ko našo napetost presekatata dva zaporedna strela s šibrenico. Ker smo bili domenjeni, da streljamo izključno le volkove, so bili trenutki, dokler nas ni znak sklical na zborno mesto, zelo dolgi.

Na zbornem mestu je bilo vse veselo, en volk je ležal. Janez Kozina pa nam je pripovedoval, kako je prišel do strela in do svojega prvega volka.

»Oba volka sta prišla drug za drugim, plazč se kot lisica po gostem mladem bukovju, visokem kake 2 m. Ker je bila pod menoj žlebina, sem videl le ušesa obeh volkov. Šele na kakih 20 m je bila žlebina toliko plitva, da sem v prvi mrcini spoznal volka. Nameraval sem najprej streljati na drugega, vendar bi mi bil prvi lahko ušel preko grebena. Zato sem streljal na prvega s šibrami P8. Po strelu je prvi volk padel na mestu in pihal, drugi pa je takoj odskočil nazaj in zaradi nepreglednega terena dobil strel le v zadnji konec Zgubil je le nekaj dlake. Že ležeči volk pa se je skušal dvigniti in sem ga umiril z drugim strelom.«

Bila je volkulja in v želodcu je imela po $\frac{1}{4}$ kg velike kose srnjadi. Tehtala je 32 kg.

Napravili smo še 2 pogona, a na drugega volka nismo več naleteli. Našli smo še dvojce raztrgane srnjadi.

Ko smo šli preko Rakitnice je bila za nami cela procesija ljudi, ki so želeli videti volka. Zadnji pogon se je pa močno zavlekel.

Janez Lovšin
LD Dolenja vas

BOGATE NAJDBE FOSILOV DIVJADI V KASTAVŠČINI

Poleti 1960 je zagrebška revija »Vijesnik u srijedu« organizirala raziskovanje kraških jam v okoličnici Kastva nad Reko, pod naslovom »Kvarnerske jame«. Rezultati raziskovanja so bili v vsakem oziru bogati. Vse najdbe paleontološke vrednosti so prepegljali v Zagreb v Zavod za Kras in paleontologijo Jugoslovanske akademije znanosti. Raziskovanja, ki jih bodo nadaljevali v prihodnjih letih, vodi znani jugoslovanski strokovnjak za Kras in paleontologijo, profesor Mirko Malez. Do sedaj so le površno raziskali dele

kraških jam in votlin: Permani, Velelazi, Nikičina pečina.

V jami Permani so odkrili v drugi podzemni dvorani alpskega svizca (Marmota marmota). Dobro ohranjene ostanke tega tipičnega prebivalca Alp so našli tudi v Malvusovi pečini (jami). Posamezne kosti, zobe, cele čeljusti in hrbtnice so zavarovali, sortirali in preparirali.

Člani ekspedicije, jamarji in geologi so prepričani, da jih čaka bogata žetev tudi v številnih drugih, do danes še neraziskanih jamah. Ekipa je morala prekopati debelo plast sige, da je prišla do rjave ilovice s številnimi najdbami fosilov in sledov jamskega medveda. Ta plast je bogata fosilij, zlasti v Malvusovi jami, ki prav tako spada v področje klastavskih jam. Malvusova jama je zelo nizka in nihče ne bi pričakoval, da so v nji nekoč živel medvedje. Jama v Velikih lazih je nudila boljše pogoje. V nji so odkrili kosti medvedov vseh starosti. Ko so odstranili debelo plast sige na bočnih stenah jame, se je pokazala kakor steklo gladka stena. To so zbrusili medvedje v tisočletjih, ko so prihajali in odhajali v svoj brlog. Nemški speleologi imenuje take, od medvedov zbrusene stene »Bärenschliff«. V kožuhu medveda se nabere pesek, ki ob prehodu skozi ozke hodnike k brlogu brusi (drgne) bočne stene tako, da s časom postanejo gladke ko steklo. Ko so jamski medvedje izumrli, je stena pokrila sigo, pod njo pa je ostala ko steklo gladka stena. Take zbrusene stene so zasledili v Franciji in Nemčiji, pa tudi v Karpatih in na Uralu.

Pod »medvedjo plastjo« so raziskovalci naleteli na gosto temnorjavo ilovico, v kateri so našli ostanke kozoroga, volka, jamskega medveda in drugih živali, ki jih bodo šele identificirali. Posebno zanimivo je, da so v tej plasti odkrili zogljenelne živalske kosti, kar dokazuje, da so jama obiskovali lovci že v predzgodovinskem času.

Pravo presenečenje za znanost predstavlja doslej povsem neznan jama Nikičina, v kateri so odkrili mnogo ostankov jamskega medveda, zobe in tudi dele okostij razne druge divjadi. Pod debelo plastjo sige v rdeči ilovici so med drugim našli kosti rjavega medveda, kar je redkost v diluvialnem živalstvu. Poleg medvedjih kosti so našli številne ostanke svizca, planinskega zajca, raznih ptic, žužkojedov, glodavcev in drugih manjših živali. V naslednji plasti so ležali ostanki jelenov, divje mačke in srnjadi.

Malvusova jama je izredno vlažna, tako da se mokra ilovica lepi na podplate. Pod plastjo ilovice, pod sigo so naleteli tudi na golenico divjega konja, ki jo je nekoč prinesel v jama medved. Vлага v tej jami ni novejšega datuma, kar dokazujejo sledovi na kosteh, zdavnaj izumrlih živali, ki so bolehole na revmatizmu, kostni tuberkulozi, ankulozi, rahitisu, aktinomikozi in gnojnih vnetjih.

Ni dvoma, da je med vsemi znanimi kraškimi jamami v področju Kvarnera najzanimivejša Malvusova jama, ker so v nji prvič odkrili izumrli živalski svet iz časov, ko je večni sneg pokrival pobočja okolnih planin, ledeniške vode pa so kopale struge bodočih rek in potokov, valeč svoje vodovje proti Jadranu.

A. S. Pirc

Nenavadno rezanje repa

Vajda Jože, paznik v družini Spod. Ptujsko polje, je v teku let, kar varuje lovišče, preoblekel že prenekaterega cukca in ga poslal k prednikom. Vendar mu ni nobeden takšne zagodel, kakor oni spomladi v Bukovski šumi. Po izjavi očitidcev, je bil Joža na obhodu ob Dravi in zavil nazadnje še k njivam, kjer so ženske okopavale lükec. Skozi vejevje opazi, da babe niso same, ampak da imajo čuvaje »bundaše« s seboj. Ni mu jih bilo treba dolgo pasti, kar zasliši lajež ene mrcine, ki je dirkala za brejo zajko v smeri proti njemu. Ne bodi len, trešči po mr-

cini, da je takoj obležala. Trdno prepričan, da je psa napravil pokojnega, ga pograbil za rep in odvleče kakih 100 m daleč v grmovje, kjer mu za spomin nanj, odščipne velik kos metlice. Ko pa pride zvečer z motiko, da bi mrhovino zagrebel, ugotovi, da mu je med tem ušla. Misleč, da je ogromno telo kdo sunil zaradi kože, se ni dalje brigal, zadovoljen, da ima vsaj trofejo za točke. Čigav pes je bil, je zvedel že naslednji dan iz ust svakinje, ki mu je prišla čestitat zaradi krasno uspele operacije na njenem psu. Kaj mu je ob tej priložnosti še drugega natvezla, ostane tajno. Na koncu pridige ga je še vprašala, če bo rep nosil za klobukom namesto gamsovega čopa.

»Bundaš« se je nekaj tednov iznakažen vlačil okoli oglov, nazadnje pa se izlizal. Na dobljeno lekcijo je klatež kmalu pozabil, sicer ne bi zašel ponovno na kriva pota. Na eni takih ga je 6 mesecev pozneje zasačil član lovske družine in dokraja umiril.

P. Maroh
Ptuj

Podlasica ni tako nedolžna kakor je lepa in kakor izgleda. Dne 17. okt. 1960 sva se odpravila z očetom na lov. Že sva bila na določenem mestu, ko začujeva milo vekanje. Takoj sva spoznala, da veka zajec. Ko sva grm iz katerega je prihajal vek bolj pregledala, sva opazila, da je na zajcu podlasica. Ker se je pred njo razgrnilo grmovje, je zbežala, a se je že naslednji trenutek

vrnila k plenu. Tedaj je prejela svoje plačilo. Ubogi zajec se nikakor ni mogel postaviti na noge, da bi zbežal.

Skobec stalno preži na plen. Pri nekem kmetu blizu Zagorja sta vsako leto gnezдила kosa, ki jih je vedno zasledoval skobec in končno ujel starega kosa. Kos je vreščal in kljuval roparja, toda brez uspeha. Kmalu je bilo po njem. Toda v bližini je bil slučajno lovec, ki je roparja pokončal.

Stane Sušnik
Zagorje o/S

»Koristna odločba«

Pod tem naslovom poroča redakcija Lovaškega lista BiH v št. 3-4 1960; da je z malokaliberskimi puškami vedno več nesreč, zaradi neprevidnosti mladine pa tudi odraslih, pri streljanju. Mimo tega se s temi puškami dela velika škoda gozdarstvu, sadjarstvu in lovstvu. Namesto določenih strelišč se uporabljajo gozdovi, polja in mestni parki, namesto tarč so pa žrtve ptice pevke in manjša divjad. To je podbudilo ObLO Tuzla, da je prepovedal uporabo teh pušk izven za to določenih mest — strelišč. Po tej odločbi je odgovoren in kazniv s 500 din, kdor zgolj nosi puško brez toka, a če jo uporablja izven strelišča pa z 10 000 din. Z enako kaznijo se kaznjujejo starši ali skrbniki mladoletnikov, ki bi kršili to odločbo.

Posnemajmo!

Zaplata

Foto F. Poredoš

Jesenska tekma ptičarjev LZ Koper

Lovska zveza Koper je organizirala preiskušnjo ptičarjev 16. X. v bližini Kopra.

Po letošnjem deževnem vremenu je tudi pred tekmo do zjutraj močno deževalo. Po dežju je pihal zelo močan veter, ki je vplival na delo psov. Kljub temu so vsi pokazali, da tudi pri močnejšem vetru znajo uporabiti nos.

Lovišča na Primorskem se v tem času še bistveno razlikujejo od lovišč srednje ali severne Slovenije. Tam je bilo ob tem času še vse zeleno in dovolj kritja za divjad. Druga razlika je v zelo majhnih površinah ravnega polja. Zato se hitrost in vztrajnost ptičarja v hribovitem terenu razlikujeta od dela v ravnini.

Preiskušnja je pokazala, da se šolanje mladih ptičarjev še ni začelo kot treba, oziroma, da so začeli kar na lovu. Pri tem so dobili prakso za delo pred strelom, njihova rabljivost po strelu je pa zaostala za normo.

Razveseljivo je bilo videti opazovalce, ki so z velikim zanimanjem sledili poteku. Med vodniki je bilo nekaj mlajših lovcev, ki so psa vodili z velikim razumevanjem. Naglasiti moram povezavo med psi in vodniki, ki je bila pravilna.

Priporočam lovski zvezi Koper oziroma lovskim družinam, ki imajo te vodnike, da jih pošiljajo v kinološki tečaj in na kinološke prireditve, kjer je delo ptičarja že ustaljena tradicija. To bo v korist vodnikom, psom in lovskim družinam.

Po izjavi kinološkega referenta Lovske zveze Koper, je bila ta prireditev prva te vrste, ki je pokazala prav lep uspeh. Take in enake preiskušnje naj bi se vršile vsako leto spomladi in jeseni. To bi ugodno vplivalo na vzrejo in na vodstvo pri lovu. Zavedati se namreč moramo, da so naše vzrejne preiskušnje hrbenica nadaljnih vzreji in ob pravilnem vodstvu porok za uspešno delo v lovišču. V vsaki lovski zvezi, kjer love s ptičarji, naj bi se vršila spomladi in jeseni preiskušnja zasnove naraščaja.

Na zbirališču se je javilo 10 ptičarjev, od katerih so trije položeni 1959. Ti so tekmovali v predmetih za vzrejno preskušnjo, ostalih 7 je tekmovalo po Pravidniku za poljsko tekmo.

Nemški kratkodlaki ptičar

Foto H. Robl

Uspeh po vrstnem redu žreba:

A. na jesenski vzrejni tekmi:

1. **Ajka**, nemška kratkodlaka ptičarka, vodnik Albin Toškan, je dosegla 165 točk, III oceno. Ta ptičarka je zelo prikupne zunanosti in jo ima vodnik trdno v rokah, skoraj bi rekel, že nekoliko preveč, tako, da zavoljo tega že nekoliko trpi zasnova. Ker psička ni ostra, je bila priznana le III ocena.

2. **Puk** (Pik), nemški kratkodlaki ptičar, vodnik Franjo Prinčič, je dosegel 91 točk. Ta ptičar je na polju pokazal zadovoljivo zasnovo, a je v priučenih predmetih popolnoma odpovedal. Ker je razmeroma še mlad in ker je pokazal pozitivno lovsko zasnovo, bi bilo vredno, da bi se lastnik

glede priučenih predmetov še trudil in ga popravil.

3. **Lola**, nemška kratkodlaka ptičarka, vodnik Franjo Prinčič, ni šla od vodnika in je napravila vtis, da je bila premalo vodena in zaradi tega se ni mogla oceniti.

B. na poljski tekmi:

1. **Dijana**, nemška kratkodlaka ptičarka, lastnik in vodnik Dušan Obad, je dosegla 156 točk, II b oceno. Dijana je zelo umirjena ptičarka z dobro zasnovo, le pri vodstvu in v priučenih predmetih bi jo bilo treba utrditi in naučiti pravilnega donsanja. Pri tej psiči bi se to lahko doseglo, ker ima mehko naravo in bi tako bila v praksi po strelu z uspehom rabljiva.

2. **Leda** Apaška, nemška kratkodlaka ptičarka, vodnik Bruno Sluga, je dosegla 126 točk. III oceno, zasnovi sodeč je pri Ledi vse v redu in bi bilo želeli, da bi se vodnik s to lepo ptičarko še trudil in zamujeno, koliko se to še da, nadoknadil, zlasti donašanje po vlakah. S tem se bo njena vrednost za delo po strelu povečala.

3. **Doran** — Ižakovski, nemški kratkodlakl ptičar, vodnik Albin Toškan, je dosegel 180 točk, I oceno. Doran je starejši ptičar, ki je po zasnovi sodeč, pokazal odlično delo in tudi v priučenih predmetih se je odlično odrezal. V rokah dobrega vodnika bo ta ptičar pokazal odlično delo v lovišču.

4. **Blisk**, nemški kratkodlakl ptičar, vodnik Franjo Prinčič, je dosegel 127 točk. V predmetih zasnove je pokazal perfektno delo, v priučenih predmetih se je slabše odrezal, odpovedal pa popolnoma pri donašanju. Blisk je še mlad pes in po njegovi zasnovi sodeč bi bilo vredno te pomanjkljivosti odpraviti. Če sedanji vodnik tega ne zmore, naj poskusi drug vodnik. Po doseženih točkah bi dosegel pozitivno oceno; ker je pa pri donašanju odpovedal, je ostal brez nagrade.

5. **Beka** Glinška, nemška kratkodlaka ptičarka, vodnik Marij Bertok, je dosegla 143 točk in prejela II c oceno. V predmetih zasnove na dostojni višini, je v priučenih predmetih precej zastala, čeprav je pokazala, da je dovzetna za povelja in pazljiva na vodnika. Utrditi jo bo treba pri donašanju in bo zadovoljivo služila na lovu.

6. **Hero**, nemški kratkodlakl ptičar, vodnik Sabadin, je dosegel 92 točk. V predmetih zasnove je pozitivno odrezal, v priučenih disciplinah pa ni bil preskušen, ker je vodnik predčasno odšel. Njegova ubogljivost bi lahko bila boljša. S tem bi se njegova vzdržljivost pred pernato in dlakavo divjadjo utrdila.

7. **Barbo**, nemški kratkodlakl ptičar, lastnik in vodnik Viota Poskvale, je dosegel 147 točk II a oceno. Borbo je zelo temperamenten pes. Za njegovo starost se še ni umiril in videti je bilo, da je lastnik z njim pridno lovil. Pokazal je široko lovsko prakso. Z večjo ubogljivostjo bi se povečala njegova uporabljivost. Za zajcem je bil sledoglasen. Tudi za perjadjo se je malo pognal. Pri donašanju je pokazal, da je bil pravilno šolan.

Ivan Caf

Tekma ptičarjev LZ Maribor

Jesenska vzrejna in poljska tekma ptičarjev je bila 23. oktobra 1960 v lovišču LD Rače.

Ta jesenska preskušnja ptičarjev je že ustaljena prireditev naše lovske zveze v tem lovišču.

Pripravljenih je bilo 6 ptičarjev; na zbirališču se jih je pojavilo 12 in to 11 za vzrejno tekmo in eden za poljsko tekmo. Ker je bilo vreme kolikor toliko ugodno, divjadi dovolj in preskušnja dobro pripravljena, je bilo mogoče vse tekmovalce preskusiti le s pomočjo pomožnega sodnika tov. Konrada.

Po žrebu je bil vrstni red naslednji:

1. **Bobi**, nemški kratkodlakl ptičar, vodnik in lastnik Jože Caf iz Lenarta, je dosegel 143 točk. Nagrada mu ni bila priznana, ker je pes odpovedal pri vodnem delu. Bobi je zelo temperamenten pes in ga ima razmeroma mladi vodnik dobro v roki. V priučenih predmetih ga bo treba še utrditi in Bobi bo koristno služil namenu.

2. **Taso**, nemški kratkodlakl ptičar, vodnik Jože Novački, lastnik LD Sladki vrh, je dosegel 107 točk. Vodniku je to prvi ptičar in ga ni znal obvladati. Vrh tega je Taso izredno temperamenten. V predmetih zasnove je zadovoljiv; v priučenih predmetih, posebno pri donašanju, je odpovedal. Ozirajoč se na njegovo zasnovo in na njegovo telesno oceno se priporoča, da bi Taso začasno prešel v roke drugega vodnika, kar bi bilo v vsestransko korist.

3. **Car**, nemški kratkodlakl ptičar, vodnik Franc Rakuša, lastnik Viktor Holcman, je dosegel 190 točk, I b oceno. Po zasnovi je ta ptičar na dostojni višini, je bil na vlakah in pri donašanju nekoliko površen, kar se bo z doslednim vodstvom odpravilo. Pri terenskem delu je bilo opaziti, da je bil Car malo voden in zato nima potrebne prakse; v priučenih predmetih še ni utrjen.

4. **Reks** (Ris), nemški ostrodlakl ptičar, vodnik mu je bil Ivan Hercog, lastnik Franc Beranič, je dosegel 167 točk, III a oceno. Po zasnovi in po priučenih predmetih prav dobro rabljiv pes, le zaradi temperamenta »žimavca«, rabi dosledno in zelo strogo vodstvo toliko časa, da bo v teh predmetih utrjen.

5. **Čedo**, nemški kratkodlakl ptičar, vodnik in lastnik Ivan Erkar, je dosegel 206 točk, I a oceno. Pes je perfektnega znanja in zasnove ter je vodniku in

lovski družini le čestitati. Zaradi njegovega temperamenta pa rabi Čedo strogo in dosledno vodstvo, da bo tudi pri donašanju na vlakah — v praksi za delo pri strelu — stoprocenten.

6. **Bara**, nemška kratkodlaka ptičarka, vodnik in lastnik Jože Lorber, je dosegla 99 točk. Pri donašanju in vodnem delu je odpovedala. Po zasnovi sodeč in ker je Bara še razmeroma mlada ter po telesni oceni prav dobra, bi se trud in stroški za nadaljnje šolanje bogato poplačali. Po zasnovi in telesni konstituciji bi dobila priporočilo za pleme. Zato naj jo lastnik še enkrat pripelje na našo jesensko prireditev.

7. **Ringo**, nemški kratkodlakl ptičar, vodnik in lastnik Jože Valand, je dosegel 180 točk. Dobil je III. oceno kljub visokemu številu točk, ker je pri ostrosti odpovedal. Po zasnovi in po delu prav dober, ki pa zaradi njegovega temperamenta rabi še naprej strogo in dosledno vodstvo. Ringo naj bi se še spolnil v donašanju in za delo v vodi.

8. **Biba**, nemška kratkodlaka ptičarka, vodnik in lastnik Al. Domanjko, je dosegla 152 točk, II. oceno. Ta ptičarka je zelo živahna in rabi v prvi vrsti doma nadzor in dosledno vodstvo. Po zasnovi je prav dobra, v priučenih predmetih bi se morala spolniti. Lastniku se toplo priporoča, da se z njo trudi naprej, ozirajoč se pri tem na njeno zasnovo in telesno oceno. Čez leto dni naj jo pripelje na našo jesensko prireditev ali pa naj jo pripravi za uporabnostno tekmo.

9. **As**, nemški kratkodlakl ptičar, vodnik in lastnik Albin Vežjal, je dosegel 140 točk. Psiček je pri vodnem delu odpovedal. Po zasnovi pri poljskem delu je As perfekten in je škoda, da je enostransko voden, ker je v vodi popolnoma odpovedal. Priporoča se, da se v priučenih predmetih spolni in da ga lastnik dosledno vodi. Le tako bo prišla njegova zasnova do veljave pri delu po strelu v zadovoljstvo lastniku in lovskemu kolektivju.

10. **Besa**, nemška kratkodlaka ptičarka, vodnik Florjan Jager, lastnik LD Sladki vrh, je dosegla 97 točk. Pri donašanju je odpovedala. V priučenih predmetih je treba pri Besi znova začeti, kar bi po njeni zasnovi in telesni oceni ta psička zaslužila.

11. **Cara**, nemška kratkodlaka ptičarka, vodnik in lastnik Franc Fluher, je dosegla 127 točk. V vodnem delu je odpovedala. V

predmetih zasnove je ustrezala, v priučenih predmetih je zaostajala in bi bilo treba zamujeno nadoknaditi, kar bi z ozirom na njeno mladost še uspelo. Tudi vodstvo na lovu mora biti bolj dosledno, pri boljši poslušnosti se bo tudi ostali uspeh popravil.

12. Cigo, nemški kratkodlaki ptičar, vodnik in lastnik Avgust Korenjak, je dosegel 137 točk, III. oceno. Cigo je bil ocenjen po Pravilniku za poljsko delo, za ocenjevanje po Pravilniku za vzrejno tekmo je že prestar. V predmetih zasnove je bil prav dober, v priučenih predmetih se je slabše odrezal. Vlaka so mu bile težava in bi bilo želeto, da zamujeno nadoknadi. S tem bi se njegova rabljivost za delo po strelu povečala.

Na koncu še nekaj pripomb. V noči pred tekmo je deževalo, na dan tekmovanja in to dopoldne je pihal zelo močan veter, ki je oviral psa pri uporabi nosu.

Zanimanje s strani lovcev je bilo precejšnje; razveseljivo je bilo, da se je tekme udeležilo nekaj mladih lovcev, ki bodo v dolgednem času polagali lovski izpit. O udeležbi so zahtevali potrđilo, katero so prejeli od vodstva tekme. Iz diskusije po končani tekmi je bilo razvidno, da je pri naših družinah, kjer je poljska perjad, živo zanimanje za delo ptičarja. Navzoči so bili mnenja, da je pri družinah premalo ptičarjev za uspešno delo po strelu. Po številu poljske perjadi imajo družine premalo ptičarjev in ti še niso šolani za rabo po strelu. Vsaka družina, kjer je poljska perjad, naj ima več izučenih ptičarjev. Merilo za kvaliteto naj bodo naše tekme.

Lovski družini Rače in Pobrežje, ki so letos dale lovišče na voljo za naše prireditve in vsem sodelavcem — prisrčna zahvala.

Ivan Caf

Tekma ptičarjev v Ljubljani

Lovska zveza Ljubljana je priredila dne 8. in 9. oktobra 1960 v lovišču Ljubljansko polje — Rožnik jesensko vzrejno in širšo poljsko tekmo ptičarjev. To je ena od prireditev iz obširnega kinološkega programa te lovske zveze.

Lovska zveza Ljubljana se vsestransko prizadeva, da bi imel sleherni lovec šolanega uporabnostnega psa. Zato tudi ne šteti s propagando ne s sredstvi.

Uspeh takega prizadevanja se je pokazal tudi v številu tekmujočih psov. Saj je nastopilo na obeh tekmah 15 psov, od teh je

bil eden odklonjen, ker po izjavi vodnika ni imel nobenega spisa.

Vreme je bilo precej vetrovno, kar je neugodno vplivalo pri iskanju divjadi. Jerebice niso v dopoldanskih urah držale. Zajcev je bilo malo na polju, držali so se v goščavah v produ. Ta okolnost je tekmo zavlekla, ker ni bilo možno pravočasno odstreliti potrebnega števila divjadi. Delo na roparice je bilo naknadno opravljeno pri 5 ptičarjih.

Jesensko vzrejno tekmo je vodil predsednik DLP Vladimir Pleničar, širšo poljsko tekmo pa kinološki referent Lovske zveze Ljubljana, Slavko Lenarčič. Sodila sta Julij Koder in podpisani. V pomoč sta jima bila sodniška pripravnik Rudolf Bernik ml. in Hinko Hribar.

Rezultati širše poljske tekme:

Nemški žimavec »Hanno von Saaforst JRPos 203« lastnik in vodnik Mirko Confidenti. Lastnik je štiriletnega psa prevzel popolnoma nešolanega. Vodniku se mora priznati, da je s tem psom, kljub starosti psa, v razmeroma kratkem času veliko dosegel. Pes je zelo ubogljiv, je trdno v stoji, siguren v natezanju, dovolj hiter in vztrajen. Prav lepo donša pernatot divjad, le zajec ga je premotil. Vodnik je odstopil od nadaljnega tekmovanja in bo zopet tekmoval s psom, ko ga bo res popolnoma izšolal.

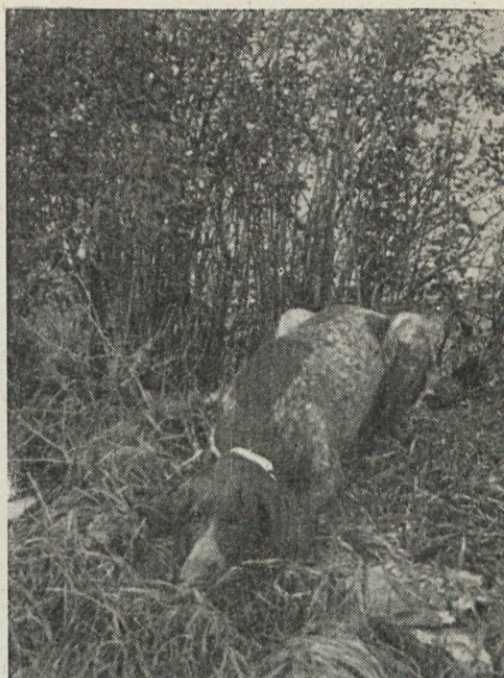
Nemški kratkodlaki »Kasan Glinški JRPki 1738« lastnik in vodnik Janez Udovič. Kasan je popolnoma šolan uporabnosten pes in je z 212 točkami dosegel zaslužen I a oceno. Vodniku čestitamo!

Nemška kratkodlakarica »Bora Karlovska JRPki 1177« lastnik in vodnik Peter Dimic, je prav tako izšolana kakor Kasan, kar je za sluga spretnega vodnika. Prejela je I. b oceno. Tudi Dimcu čestitamo.

Nemški kratkodlaki »Kras Glinški JRPki 1740« lastnik in vodnik Karel Dolničar. Kras po svoji zasnovi in pokazanem delu ni prav nič zaostal za Kasanom in Boro, le žal je v vodnem delu skoraj docela odpovedal, dasiravno se vode ne boji. Manjka mu le več vaje. Če bi vodno delo odpravil pozitivno, bi gladko dosegel I. oceno. Dosegel je 181 točk.

Rezultati jesenske vzrejene tekme:

Nemški kratkodlaki ptičar »Tref Jadranski RMPki 932«, lastnik in vodnik Rudolf Bernik, star. Pes je bil dobro pripravljen in bi lahko dosegel, če bi davil

Strela — »dol!« Foto C. Pogačar

roparico, I. oceno. Dosegel je izmed ostalih najvišje število, 199 točk ter prejel II a oceno oziroma darilo.

Nemški kratkodlaki ptičar »Lem RMPki 995«, lastnik prof. dr. Valentinčič, vodnik Avgust Hribar. Pes ima prav dober nos, nekoliko ga je treba še utrditi v stoji, ubogljivosti, nadalje v donšanju pernate in dlakaste divjadi. Predvsem pa ga je treba vaditi z vlako na pernatot divjad in v vodnem delu. Pes je namreč v teh dveh disciplinah skoraj popolnoma odpovedal. Dosegel je 149 točk ter prejel pohvalno priznanje.

Nemška kratkodlaka ptičarka »Astra RMki 835«, lastnik in vodnik Avgust Hribar. Dobro zasnovana psica je bila malo površno šolana, sicer bi lahko dosegla predpisano število točk za II. darilo. Odpovedala je pri vodnem delu in zato dosegla III. a darilo s 158 točkami,

Nemška kratkodlaka ptičarka »Ada RMPki 834«, lastnik in vodnik Anton Fister. Psica ima dovolj dobre lovske zasnove, žal pa je bila diskvalificirana zaradi trganja zajca. Vodnik lahko z malo dobre volje to napako pri psici kmalu popravi.

Nemška kratkodlaka ptičarka »Lonka Glinška JRPki 806«, lastnik Stanko Kastelic, vodnik Dominik Smerkolj. Psica ima potrebne lovske zasnove, rabi pa še mnogo doslednjega šolanja. Dosegla je 100 točk.

Nemški kratkodlaki ptičar »Bor RMPki 783«, lastnik in vodnik Miloš Blažič iz Kranja. Mladi vodnik je dobro pripravil svojega psa za tekmo. Pes ima prav dober nos, sistematično iskanje ter vztrajnost. Utrditi pa ga je treba v ubogljivosti, v donšanju kakor v ostalih disciplinah. Ker je pes dokazal ostrost na roparice je dosegel I. darilo s 185 točkami.

Nemški kratkodlaki ptičar »Gipon Glinški (Lord) JRPki 803«, lastnik in vodnik Logonder Jože. Rutinirani vodnik je temperamentnega psa, ki ima prav dobro lovsko zasnovo, dobro pripravil; vendar ga je treba še utrditi pri nekaterih disciplinah, tako na primer vzdržnost pred zajcem, pri donšanju pernate in dlakaste divjadi ter v vodnem delu. Pes je sicer dosegel 188 točk. Žal pa tekme ni dokončal, ker se ni odzval pozivu, da bi dokazal ostrost na roparice. Zato po predpisih ni mogel prejeti končne ocene. Pripominjam pa, da kolikor bi se vodnik odzval pozivu in bi pripeljal psa na zgoraj navedeno preskušnjo in bi res dokazal ostrino na roparice, bi lahko dosegel II. ali celo I. darilo.

Nemški kratkodlaki ptičar »Boj RMPki 782«, lastnik tov. Marko Karničnik, vodnik Jože Logonder, ki je psa tudi pripravil za tekmo. Je istotako živahen pes s pravdobro lovsko zasnovo. Pes sicer ni v nobeni disciplini odpovedal, rabi pa še močno vodniško roko z vso doslednostjo v šolanju. Dosegel je 197 točk ter prejel II. b darilo.

Nemški kratkodlaki ptičar »Azor RMPki 833«, lastnik in vodnik Ivan Oprešek. Pes ima dobre lovske zasnove, vendar ga je treba še nadalje utrjevati v vseh disciplinah, predvsem pa v trdni stoji, na vlakah pernate in dlakaste divjadi kakor tudi v vodnem delu. Pes je dosegel 149 točk in prejel III. b darilo.

Nemška kratkodlaka ptičarka »Liza Glinška JRPki 807«, lastnik in vodnik Janez Dolničar. Liza je zelo živahna in ostra psica ter bi lahko z doslednim šolanjem dosegla I. darilo. Prejela je pohvalno priznanje s 163 točkami.

Nemški kratkodlaki ptičar »Don RMPki 947«, lastnik Andrej Perko, vodnik Ivan Zavašnik. Pes ima prav dober nos, vendar žal ni v vseh disciplinah dosledno šolan. Pomankljiva je tudi njegova ubogljivost. Dosegel je 113 točk, kar bi zadostovalo za pohvalno priznanje, če bi bil izpolnil ostale pogoje.

Sodnik
Ivan Cvenkel

Tekmi brakov jazbečarjev v Ljubnem in v Celju 5. in 26. novembra 1960

Lovska zveza Celje je tudi v letošnjem lovskem letu organizirala dve preizkušnji brakov jazbečarjev in sicer za Zg. Savinjsko dolino v Ljubnem, za ostali okraj pa v Celju. Odziv je bil, kakor vsako leto, precejšen in na obeh tekmah tudi opazovalcev ni manjkalo. Žal ni bil na nobeni tekmi pripravljen kakšen brak jazbečar za uporabnostno tekmo in kaže, da se naši lovci zadovoljujejo s tem, da imajo pse samo za skupne love, med tem ko jih med letom ne jemljejo s seboj v lovišče. To je škoda, kajti brak jazbečar je tako vsestranski pes, da se ga vsakemu vodniku izplača izšolati tako, da lahko spremlja lovca na vsakem koraku v lovišču, mu služi kot brvar (krvoslednik) in ga opozarja na stvari, ki bi jih lovec sam v lovišču niti ne opazil.

Vendar so tudi preskušnje naravnih zasnov važne in to predvsem za vzrejo. Lastnosti kot so dober nos, glas, ostrost itd. so dedne in naša naloga je, da pri vseh brakih jazbečarjih, ki jih nameravamo uporabljati za pleme, ugotovimo naravne zasnove ter pripustimo k vzreji samo najboljše.

Preskušnje v Ljubnem ob Savinji se je udeležilo sedem vodnikov s svojimi braki jazbečarji. Vreme pa je bilo neugodno, saj je deževalo skoraj ves dan. Kljub temu je bila tekma izpeljana do konca in so vsi sodelujoči pokazali precejšnjo mero požrtvovalnosti. Tekmo je organizirala LD Ljubno prav dobro. Omeniti pa je predvsem zelo dober stalež zajcev v tipično hribovskem lovišču. Dobro gojeno lovišče bi bilo lahko za vzor marsikateremu nižinskemu lovišču, glede dobrega staleža. Kljub nalivom je šest psov našlo zajca in pokazalo prav dobro gonjo. Izredno je bilo delo braka jazbečarja Bambija RMBj 1062, lastnik Franc Orešnik. Kljub mladosti je pokazal najlepšo gonjo in v 20 minutah prignal zajca nazaj.

Močno sprani umetni krvni sledovi, za katere so mnogi podvomili, če bodo psi sploh lahko delali, niso bili za pasje nosove noben problem. Najlepše delo sta pokazala psica Vera RMBj 519, lastnik Franc Gracun in pes Bor JRBj 1077, lastnik Jurij Kladnik. Oba imata izredno zasnovo in sta na sledu mirna ter preudarna. Ob primerni vaji se bosta razvila v prav dobra barvarja (krvoslednika.) Tudi ostali so, razen enega, pokazali zasnovo za to delo in priporočam vsem vodnikom intenzivno šolanje. Brak jazbečar v

hribskem lovišču mora biti izšolan za barvarja (krvoslednika).

V ostrosti psi niso mogli pokazati svojih večšin. Uporabljene mačke so bile mlade in zato se takšno delo ne more prav ocenjevati. Borba z odraslo mačko zahteva že precej več korajže in izkušen prijem. Največ ostrosti sta pokazala pes Daso RMBj 984, lastnik Franc Kranjc in psica Breza JRBj 1083, lastnik Marjan Slatinšek. Pri ostalih ne bi smel držati izgovor, da pes doma živi skupaj z mačko. Psa se da tako izšolati, da domačo mačko pusti v miru, tujo v lovišču pa zadavi.

Preskušnja je v celoti prav dobro uspela, saj je bilo od sedmih predvedenih psov ocenjenih pozitivno pet. Vsi vodniki so prejeli od Lovske zveze Celje predmetne nagrade kot priznanje za trud in požrtvovalnost in upamo, da jim bo vzpodbuda za nadaljnje delo. Pričakujemo, da se bo marsikateri vodnik v prihodnjem letu s svojim psom prijavil na uporabnostno tekmo.

Preskušnja v Celju je bila v lovišču Ana, ki ga je gostoljubno dala na voljo LD Grmada-Celje. Lovišče je bogato in pes, ki tukaj ne najde divjadi, nima kaj prida nosa. Tudi terenska konfiguracija lovišča je za takšno prireditvev idealna, saj je možno zasledovati celotno delo psa. Za preskušnjo je bilo prijavljenih 12 brakov jazbečarjev, predvedenih pa samo sedem. Tu je treba grajati one, ki kljub prijavi na tekmo ne pridejo in s tem povzročajo Lovski zvezi nepotrebne stroške in delo.

Pri ocenjevanju iskanja, gonje in glasu je komisija opazila pri več vodnikih, da mlade pse nepravilno šolajo. Mnogi vodniki imajo namreč navado, da z mladimi psi brakirajo po gozdu in jim iščejo zajca, kar psi kmalu razumejo in se vrte okoli vodnika v nadi, da jim ta najde zajca. Tako si vzgojimo nesamostojnega psa, ki brez nas noče iskati. Razumljivo je, da se tudi na preskušnji nesamostojno iskanje slabše ocenjuje. Pravilno je, da vodnik spusti svojega psa s stojišča in se ta ne vrne prej, dokler ni preiskal primernega okoliša oz. dvignil in gonil divjad. Zelo lepo, preudarno in samostojno iskanje sta pokazala pes Lovko Ratitovski JRBj 770, lastnik Stane Prašnikar in psica Dijana JRBj 1095, lastnik Hinko Serne. Pri gonjah se je pokazalo, da love predvedeni psi večinoma v nižinskih loviščih, vendar so bile vse gonje razen dveh daljše od deset minut. Prav lepo gonjo pa sta pokazali psici Dima RMBj 987, vodnik Marjan Slatinek in Čika JRBj 1093, vodnik Alojz Šimenc.

Pri izdelovanju umetnega krvnega sledu se je izkazalo, da vodniki svojih psov niso šolali in tako smo videli res le zasnove, ki jih imajo posamezni psi za krvosledno delo. Najbolj se je izkazala psica Čika JRBj 1093, vodnik Alojz Šimenc in psica Dijana JRBj 1095, lastnik Hinko Sernc. Z nizkim nosom, mirno in preudarno sta izdelali sled in izgledalo je, da sta bila vodnika sama presenečena, ko sta jih privedli do plena. Tudi ostali so, razen dveh, pokazali zanimanje za krvni sled. Pokazalo pa se je, da vodniki nimajo pojma o vodstvu psa na krvnem sledu. Vzpodbudne besede kot »išči zajčka« ali »muco, muco«, psa samo motijo in odvajajo od krvnega sledu.

Za preskušnjo ostrosti je bilo pripravljenih nekaj starejših mačk, ki so znale drago prodati svoj kožuh. Psice so sicer dovolj ostro oblajale in napadale, vendar samostojno ni nobena davila. Največ ostrosti je pokazala braka jazbečarka, Čika JRBj 1093, vodnik Jože Ocvirk, ki bi primerno šolana sigurno opravila z vsako roparico. Mnogo ostrosti in poguma je pokazal pes Lovko Ratičovski JRBj 770, lastnik Stane Prašnikar, ta pes je podavil vse mačke. Zal ne pozna pravega prijema čez tilnik, kar ga velja marsikatero brazgotino.

V odložljivosti psi niso bili šolani, ravnotako ne v ostalih dresurnih predmetih. Poskusno pa so jih vodniki odložili navezane in izkazalo se je, da pri marsikaterem ne bi bilo treba veliko truda, pa bi ostal na prostoru tudi nenavezan in čuval nahrbtnik itd. Poudariti pa je treba, da so vsi psi pokazali precejšno mero poslušnosti, kar je osnova za uporabnost lovskega psa.

Po tekmi so vodniki dalj časa v živahnem razgovoru obravnavali svoja doživetja. Vsi so prejeli predmetne nagrade, oba vodnika negativno ocenjenih psov pa vzpodbudni nagradi.

Obe preskušnji v celjskem okraju sta pokazali, da se vzreditelji brakov jazbečarjev zavedajo nujnosti, da smejo za vzrejo uporabljati zgolj plemenjake, ki pokažejo poleg telesnih kvalitiet tudi lovske.

Kos
Celje

Foto R. Čenčič

PRIJAVLJENE PARITVE

Lovski psi:

Kratkodlaki jazbečarji:

Ada JRJki 736 — Bobi JRJki 819, leglo bo 6.februarja 1961. Vzreditelj Ivan Štrifof, Spod, Pohanca 1, pošta Artiče.

Razveljavi se rodovnik psice »Bilka JRG 876«, posavski gonič,

poležana 17. maja 1953, ker je psica pred leti poginila. Dokument je zaradi tega neveljaven!

Kinološka zveza Slovenije.

PRIJAVLJENA IN ZASČITENA PSARNA:

»Triglavska« za jamarje. Lastnica Marica Klenovšek, Ljubljana, Zvezdarska števil. 4/I.

IZ LOVSKE ORGANIZACIJE

Deveti volk

Področje Roga, Velike gore, Bloške planote in Javornika je ogroženo od volka. Lovci vemo, da volk nima stalnega bivališča, ampak da v eni noči prehodi »devet fara«, kakor pravi naš ljudski pregovor. Le volkulja ostane dalje časa na enem mestu in le tedaj, ko skoti. Vendar je silno oprezna in če le posumi, da je nekdo odkril njen zarod, ga takoj prenese. Pri preskrbi hrane za mladiče volkulja lovi v neposredni bližini gnezda. Ko žival umori, jo prime za vrat, trup pa vrže preko hrbta, da je breme ne ovira pri teku. Gorje lovišču, kamor pripelje volkulja doraščajoče ali dorasle mladiče, ki jih spotoma uči ropati in moriti. Pred dvema letoma je samo v lovišču Polom bilo najdenih 26 kosov srnjadi, ki jih je v dveh dneh raztrgalo volčje leglo z volkuljo.

Ni čudno tedaj, če so lovci ogroženih lovišč na volka posebej pozorni. Lovska zveza je razpisala velike nagrade za uplenitelje. Čeprav je bilo po osvoboditvi uplenjenih preko 200 volkov, se še vedno pojavljajo. V naših loviščih se sem in tja skote mladiči, prirastek pa dobivamo tudi iz sosednje Hrvatske. Tako smo n. pr. decembra 1960 v lovišču Sodražica in Loški potok zasledili doslej še neopaženo leglo šestih mladičev, ki so že odrasli, in ki jih vodi izredno velika volkulja. Leglo ni moglo priti od drugod, kakor iz Hrvatske, saj se je pojavilo najprej v lovišču Loški potok, ki meji na Hrvatsko.

Med najbolj ogroženimi lovišči po volku so lovišča Kočevske lovske zveze. Ta je skupno z Upravo gojitvenih lovišč organizirala dobro obveščevalno službo, tako da je gibanje volkov pod stalnim nadzorstvom, lovske družine pa so sproti obveščene, kam so se roparji usmerili. Tako je bilo lovcem lovskih družin in Uprave gojitvenih lovišč olajšano delo pri lovu na volka. Priznati je treba, da se moramo prav prizadevnosti lovcev Uprave gojitvenih lovišč zahvaliti, da se je stalež volka precej znižal. Prav tako pa je treba priznati, da so bili med lovci lovskih družin najbolj prizadevni člani Lovske družine Sodražica. Ti so poleti leta 1947 uničili volčje leglo štirih mladičev, ki ga je našel član družine France Vesel. Delo družine pri uničevanju legla je opisal »Lovec« v 11. številki letnika 1947. Posamezni člani so doslej uplenili štiri volkove, med katerimi se ponaša Jože Pintar kar s tremi; uplenil je 9. III. 1948 v Travnici gori dva volka, tik pod turističnim domom pa 2. II. 1951 krepkega samca. 21. I. 1954 je blizu trga Sodražice ustrelil gospodar družine Adolf Ivanc volkuljo. Ne moremo pa prezreti, da sta imela člana Boris Lovrenčič in Venče Jakil — prvi januarja, drugi oktobra 1953 — smolo, odpovedal je naboj (nesrečni kaliber 6,5); volka je rnil smrtno, a ne našel, jeseni leta 1953 član France Pajnič, jeseni 1958 ga je obstrelil tudi Janez Gradič. Jeseni 1957 je volka zgrešil »volčja smrt«, Jože Pintar.

V drugi polovici novembra 1960 se je po prejetih poročilih v ogroženih loviščih potikalo več volkov; sledili smo volkuljo z mladičem in dva starejša volka. Lovska družina Dolenja vas je na brakadi opazila, da sta v zagonu dva starejša volka; obkolili so ju in volkulja je padla pod strelom tov. Kozine, volk pa je bil baje ranjen.

Prav za državne praznike je v Travnici gori zapadlo nekaj snega, vendar prav te dni volkov ni nihče sledil in tudi brakad niso ovirali. Volku je namreč pes poslatica. Za državne praznike sem bil na svojem rodnom domu v Sodražici. V načrtu smo imeli, da bo prvi dan praznikov brakada v severovzhodnem delu lovišča, drugi dan pa od lovske zveze razpisana tekma gonicev v našem lovišču.

Oboje smo v redu izvršili in 29. novembra bi moral biti pritisk na košute v Travnici gori. Zadnji dan praznikov naj bi bila brakada v Sodraškem bregu, kamor je bilo povabljenih tudi nekaj lovcev iz Ljubljane. Nekateri še niso videli novega doma v Travnici gori, zato smo določili sestanek v Travnici gori, zgodaj zjutraj zadnjega dne. Pritisk košut je preprečil dež, ki je začel padati že ponoči. Zvedrilo se je po kosilu, zato sem se odločil, da grem že ta dan v Travnico goro in tam počakam na tovariše iz Ljubljane. Od drevja so padale debele kaplje, zato sem po gozdu nosil puško v toku; tik preden sem stopil na plano na platoju Travnice gore, sem puško pripravil za strel in jo po stari lovski navadi nosil na rami. Na križišču sem se odločil za predel »Ravne«, kjer so košenice, porasle z leščevjem, kar vse je vabilo za jelenjad in srnjad. Dolino je preprežala rahla megla, pota so bila kopna, po košenicah pa je bil med travo sneg. Nisem naredil 200 korakov, ko se mi je zazdelo, da se je v megli onkraj 5 metrov dolgega grma nekaj premaknilo in skočilo na pot ob grmu. Samodejno sem vzel puško z rame, medtem pa se je izločila iz grma siva žival, ki je nosila v gobcu celo nogo od srnjadi. Prepoznal sem volka, v naglici presodil razdaljo — okrog — 40 korakov — in pritisnil levo cev trocevke, v katero sem pripravil šibre št. 2 za vsak primer, če bi naletel na volka. Po strelu se je volk s prednjim delom telesa visoko vzel, se v skoku obrnil, srnačja noga pa je odletela daleč naprej. V tem je volk že zginit v megli v isto smer, od koder je prišel. Na nastrelu ni bilo nobenega sledu; srnačja noga je bila prva desna noga odrasle srnjadi s parklji in plečetom. Prepričan sem se, da je volk od nastrela napravil dva velika skoka, nato pa krenil s poti na stezo, ki je bila pokrita s snegom. Že na prvem koraku sem opazil na desni strani (streljal sem z desne) veliko svetlordečo kapljo krvi z mehurčkom in nato še dve. Iz skoka po strelu in po krvnih sledovih sem sklepal, da je volk zadet med drugim v pljuča in da je strel smrten. Ni pa bilo časa, da bi šel po psa, s katerim bi sledil volku, ker se je jelo mračiti. Zato sem ga pustil, da pogine. Naslednje jutro smo ga res našli; šel oz. plazil se je v gozd še kakih 45 metrov nakar je poginil.

Ugotovil sem, da je volk prišel iz zahodne strani lovišča; kakih 25 metrov od nastrela sem našel ostanke raztrganega starejšega srnjaka (našel sem še pol glave). Po sledovih je bilo videti, da sta večji in manjši volk ugonobila tega srnjaka, tretji pa jima je ukradel prvo desno nogo in zbežal proti meni in pri tem našel smrt. Imel je popolnoma prazen želodec; tehtal je 37 kilogramov.

Tako je padel deveti volk v lovišču Sodražica.

Dr. Janko Lavrič

Lovci LD Ljutomer, s plenom

LD Ljutomer je priredila 27. novembra 1960 velik skupen lov, ki se ga je udeležil tudi predsednik LZS. Lov je glede plena in tudi vsestransko odlično uspel.

Ob tej priložnosti nam je dal nove pobude za naše lovsko gospodarstvo, zlasti za gojitev divjadi. Družina je namreč prešla na novo obliko gospodarstva, to je od odlova živih zajcev k lovskemu turizmu z oddajo odstrela. Zdi se nam, da se s puško laže korigira stalež, kakor z odlovom. Z odlovom smo si lovišče izpraznili in skvarili spolno razmerje zajcev. Odbor naše družine je pokrenil meddružinske stike z medsebojnim sodelovanjem, kar bo na gojitev divjadi in pravičen stalež ugodno vplivalo.

Predvsem pa naj bo v zimskem času glavna skrb krmljenje in zaščita divjadi, da bo v miru in dobro prezimila, tako da bo prihodnje leto zopet tako lep lovski užitek kakor na omenjenem lovu.

Janko Ivanjšič

V lovišču LD Ljutomer, odmor

Točke in še kaj...

V poslovnih lovskih družin je nekako določeno, koliko roparic mora vsak član družine na leto postreliti v lovišču, da mu ni treba plačevati točk. Žal je zelo malo lovecev, ki bi odstreljevali roparice v okviru dejanske potrebe po odstrelu roparic. Mnogi namreč opravljajo ta posel v glavnem z malce spornimi in dvomljivimi »roparicami«, z mačkami in psi — ker jih je pač najlažje upleniti. Res je, da se prenekateremu lovcu upira rezanje repov in krempljev, toda predpis je predpis in točke so točke. Ne morem se sprijazniti

s poslovniki in pravilniki, ki vse lovce — brez izjeme — silijo v to nelepo dolžnost, oziroma delo. Razumljivo je to za poklicne lovce in lovske čuvaje, da so dolžni zatirati škodljivce divjadi in da je treba za uplenitev prepričljivega dokaza, zlasti če je s tem zvezana nagrada. Za vse ostale lovce — člane lovske organizacije — je pa taka »službena dolžnost« nekam ponižujoča, če imamo pred očmi organiziranega zavednega in naprednega lovca spričo njegove gojitvene dolžnosti divjadi in varstva narave, v katero je zajeta hkrati moralna dolžnost, da ustrezno življenjskemu ravnotežju drži na kratko tudi

roparice. Toda ne zaradi repov, točk in še manj zaradi nagrad ali celo zaradi globe, če ne bi izpolnil dolžnega »moraš«. Ko razmišljam o tem moraš, se mi vsiljuje prizor: Na lov grede srečam pinča, mačko ali kakšno drugo »roparico«. Puško k licu in mačka kot najlažja tarča, obleži. Pogledam levo in desno, nož v roke in rep ali kremplji so v torbi. Pri tem vprašam, ali je bil »uplenitelj« prepričan, da je bil pes ali mačka klatež, ki je lovil na lastno pest in za svoj račun, ali je bil lovski pes, ki je slučajno ušel ali hišni pes, ki je iskal gospodarja, ali mačka, ki hodi iz navade na »divji lov« ali se je

le po naključju oddaljila čez kritično mejo itd. Lovci — razen poklicnih lovcev in čuvajev, — ne streljamo podivjanih psov, mačk in roparic zavoljo repov, točk in nagrad, temveč po naši lovski vesti in zavesti, zaradi varovanja divjadi in divjega živalstva sploh — kot zaščitniki narave.

Mnogo govorimo in pišemo, da je treba imeti z našimi kmetovalci čim tesnejši stik in jih navajati k spoštovanju ter ljubezni do naše divjadi, s katero se pri vsakdanjem delu srečujejo. Podobno se večkrat srečuje lovec z domačimi živalmi, pri katerih pa včasih misli, da ima tudi pri mačkah in psih pravico odstrela, čeravno ve, da je tem živalim nekdo drug gospodar. Ne morem si kaj, da ne bi pomislil na ogorčenost človeka, ki sem mu ustrelil mačko ali psa — in to mnogokrat brez potrebe, zgolj zaradi točk — in ga na to skoraj v isti sapi prepričeval o koristnosti, na primer poljske divjadi. Kako naj kmetu, lastniku ustreljenega kuže ali muca, dopovem, da je bilo moje dejanje, vredno borih 30 dinarjev, pravilno in koristno in da sem ravnal korektno? Prepričan sem, da je sleherni človek, ki ima domačo žival, nanjo bolj ali manj navezan, ker mu je vdana in ker mu po svoje služi in koristi.

Poglejmo še naprej, kako se zbirajo lovske točke. Včasih se ta ali oni gospodar odloči, da ustrelji psa — bodi zaradi starosti ali bolezni. Sklep o tem je vsekakor boleč, zakaj težko se je ločiti od starega zvestega čuvaja in prijatelja. Tako žalostno opravilo ponavadi zaupa najbližjemu lovcu. Gospodar mu plača naboj ali še kaj, oni pa si za nameček odreže rep ustreljene živali. Rep namreč sodi v lovsko evidenco in je — kakor rečeno — dokaz »načrtnega pokončevanja« roparic. Menim, da to ni lovsko pravično in da ob tako pridobljenih točkah lovska vest ni čista.

Evidenca o uničevanju roparic je vsekakor poglavje zase. Ne morem se namreč ubraniti zoprnega občutka pri oddaji take in podobne »mrhovine« kontrolni komisiji.

Pred kratkim sem bral, da ima Slovenija 430 družin z 10 7000 lovci. Lepa organizacija — vendar pa njena pravila v tem pogledu ne dvigajo lovcem ugleda. Čas bi bil, da uredimo naše vrste in se resnično, z zaupanjem povežemo z naravo ter da upoštevamo mnenja drugih državljanov. V tem pogledu bomo gotovo dosegli večje uspehe v naših loviščih kot s splošno dolžnostjo rezanja kreppljev in repov. O drugem ne

bom govoril, ker je zadosti jasno povedal avtor članka v deveti številki našega glasila pod naslovom »Obsodimo samo krivca« in s katerim se popolnoma strinjам.

Miha Krošelj
Pirniče, p. Medvode

Odgovor.

Tovariš T. S. s Prežganja sprašuje, ali je dovoljeno loviti divjad s polavtomatskim karabinom kal. 7,9 mm.

Pisec ima v mislih karabin sistema mauzer, kal. 9,7 mm, ki ga izdelujemo v Kragujevacu in v omenjenem obsegu tudi v Kranju. Ta puška je med lovci bolj znana pod imenom mavzerica kal. 8 mm, kar pomeni isto kot karabin mauzer kal. 7,9 mm. Omejitve uporabe lovskega orožja je uzakonjena v čl. 28. zakona o lovu. Tamkaj je rečeno, da je dovoljeno parkljasto divjad, razen divjega prašiča, streljati samo z risanico. Iz tega zakonitega določila tedaj izhaja, da lovec pri izbiri lovske puške ni vezan na kako posebno vrsto, sistem, ali kaliber lovske puške. Edina omejitev je v tem, da se velika divjad strelja le s puško risanico. Ta omejitev je uzakonjena zato, da se lov na najbolj plemenito divjad vrši zares na športen način.

Lovska družina Žalec

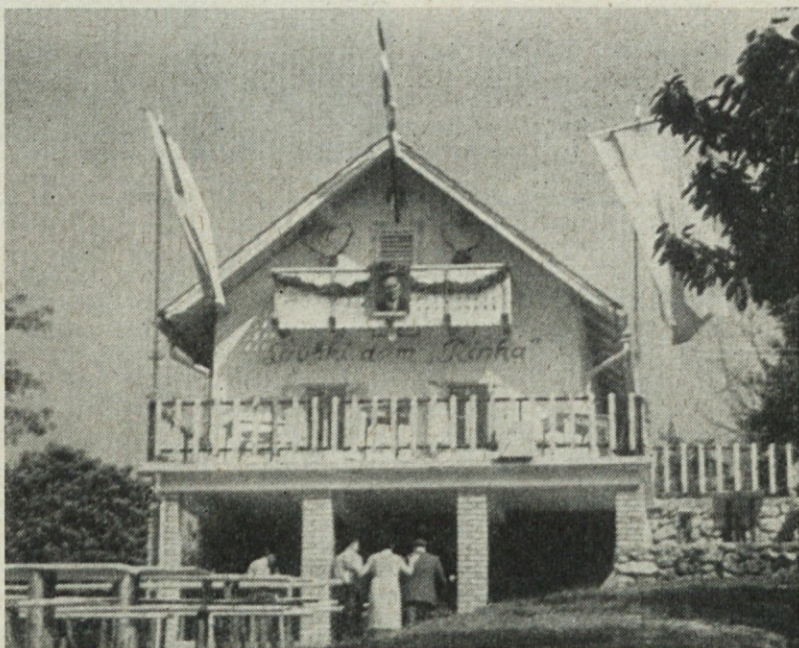
je 4. septembra pod pokroviteljstvom generalmajorja Lokovška odprla svoj novo zgrajeni lovski dom »Rinka« v Šentjederti nad

Karabin mauzer kal. 7,9 mm je brez dvoma puška risanica, zato proti njeni uporabi za lov na parkljasto divjad ni pomislekov. Postavlja se vprašanje, ali je strel iz te puške lovsko pravičen. Odgovor na to vprašanje je kratek. Z lovske municije, ki je danes vsakemu lovcu dosegljiva, je lovsko pravičen, ni pa strel z vojaško municijo. V našem glasilu je bilo objavljenih več člankov priznanih strokovnjakov, ki so si edini, da je strel iz te puške z lovske municije tudi na jelenad lovsko pravičen. Zato ne vidimo nobenega razloga, da lov s karabinom mauzer kal. 9,7 mm pri uporabi lovske municije ne bi bil dovoljen, oziroma, da bi uporaba take puške v bodočnosti bila prepovedana.

Drugačen je položaj, če lastnik te puške uporablja vojaško municijo. Že večkrat je bilo rečeno in zapisano, da je streljanje z vojaško municijo na divjad mrharstvo, katerega ni moč zagovarjati. Posamezne lovske zveze so prepovedale lov s karabinom, če bi lastnik uporabljal vojaško municijo. Menimo, da je ukrep iz lovskega stališča pravilen. Pisec je najbrž slišal govorice o taki prepovedi. Te prepovedi pa ni istovetiti s prepovedjo uporabe puške same.

S. F.

Gotovljami. Slovesnost je bila združena z meddružinskim streljanjem z zračno in malokalibrsko puško. Streljanja se je udeležilo šest družin.

Lovski dom »Rinka« LD Žalec

Foto V. Dvoršek

Da je družina mogla kupiti svet in staro gospodarsko poslopje za postavitev doma, je vsak član družini prispeval 10 000 din z brezobrestnim posojilom. Člani lovske družine pa so zainteresirali družbene in gospodarske organizacije v komuni Žalec. Sodelovanje vseh je bilo vzgledno. Pri gradnji je sodelovalo prostovoljno 14 kolektivov in posameznikov, ki so opravili 17 voženj, 35 lastnikov gozdov pa je darovalo les za gradnjo. V domu je vzidanih v posebnem okvirju 133 opek z imeni darovalcev, ki so za spominske opeke plačali 178 000 din. Člani družine so udarniško očistili na pogorišču »Hmezada« 22 000 opek ter za opravljeno delo prejeli 15 000 opek. Se posebej je bilo opravljenih 4032 udarniških ur. Blagajnik Rojc je opravil v slabem letu 888 udarniških ur. Ta ima tudi največ zaslug, da je bil dom zgrajen v enem letu. Lovski dom »Rinka« ima bogato

Notranjost lov. doma »Rinka« LD Žalec

Foto V. Dvoršek

in okusno notranjo opremo ter je z opremo ocenjen na 3 000 000 din.

Dom stoji sredi lovišča na krasni razgledni točki in je dostopen z vsakim vozilom. Že v kratkem pa bodo prigrajeni še

stanovanjski prostori za poklicnega lovskega čuvaja. Člani se bodo v bodoče v svojem domu redno sestajali, kar bo družino organizacijsko še bolj utrdilo.

Valter Dvoršek

Mladinci LD Vojnik

Foto V. Dvoršek

Strelsko tekmovanje mladih lovcev z zračno puško

LD Vojnik je v oktobru 1960 že drugič priredila strelsko tekmovanje mladih lovcev.

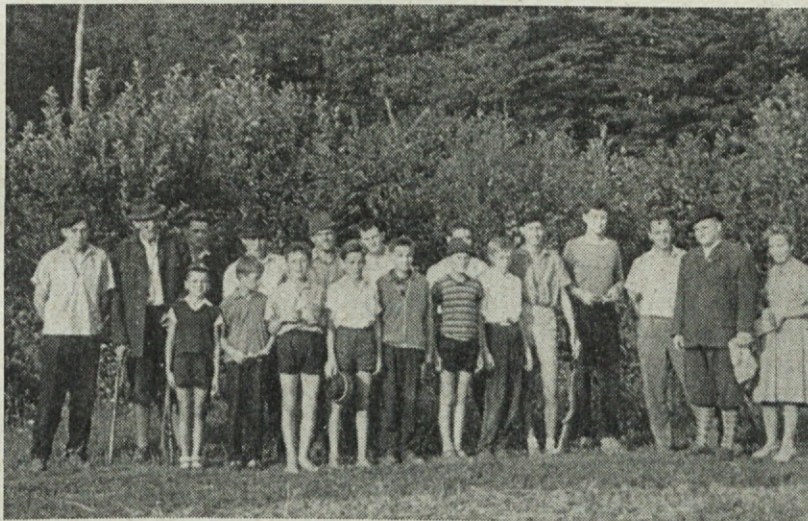
Pred streljanjem je bilo še kratko predavanje o pravilnem nošenju orožja, pri katerem so se mladi lovci spoznali tudi s pravilnimi izrazi za posamezne dele puške. Po končanem tekmovanju so pod nadzorstvom streljali iz prave lovske puške.

Zanimivo je bilo, kako resno so mladinci jemali to tekmovanje. Razumljivo je, da je bilo pri tem tudi nekaj nervoze in treme. Teden dni pred tekmovanjem je bila skupna vaja. Nekateri so še sami vadili.

Prvo mesto je zasedel Pavel Petelinšek, drugi je bil Janko Korošec, tretji Slavko Merzidovšek. Tem je tajnik lovske družine Križnik razdelil praktična darila in jim k uspehu čestital.

Pri tekmovanju so bili navzoči tudi nekateri starši, nelovci, tekmujočih mladincev.

Valter Dvoršek

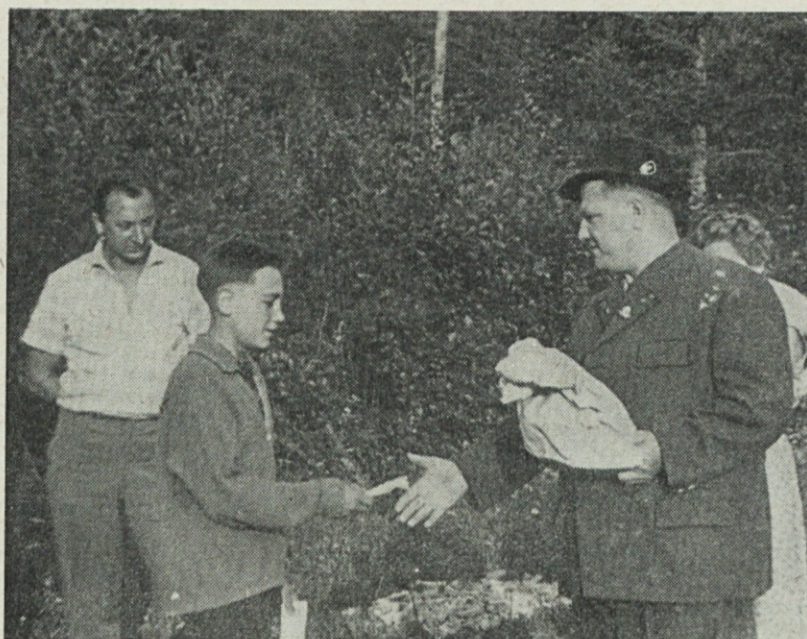

Zadnja navodila pred tekmovanjem

Foto V. Dvoršek

Mladinci streljajo na glinaste golobe Foto V. Dvoršek

Čestitka najboljšemu strelcu Foto V. Dvoršek

Janez Zupan 60 letnik, član LD Jelovica. Velikemu ljubitelju narave in iskrenemu lovskega to-

varišu želimo še mnogo zdravih let in dosti ognja!

LD Jelovica, Gorenjsko

UMRLI SO:

Karel Pajk, član LD Grmada v Celju, je 11. nov. 1960 na svojem službenem potovanju v 67 letu nenadoma umrl. Pokojnik je bil lovec in ribič nad 40 let. Pred okupacijo je bil delaven član Celjske lovske družine, ki je imela v borbi proti nemškim celjskim lovcem-

bogatašem, v zakup večino lovišč v celjski okolici. Po osvoboditvi se je včlanil v novo ustanovljeno lovsko družino ter je bil z njo pri vseh lovskih prireditvah krepka in zanesljiva opora. Velik ljubitelj narave in pravičen lovec je bil zaradi svojega vedrega in ljubeznivega značaja priljubljen pri vseh lovskih tovariših, kar je pričala tudi udeležba na pogrebu. Vsi lovci celjskega okraja ga bomo ohranili v najlepšem spominu.

LD Grmada, Celje

Franc Kovač, lovski čuvaj in član LD Grmada, Celje

Martin Brunček, član LD Trbovlje, je v starosti 84 let in nad 60 let lovec, umrl v decembru 1960.

Valentin Dežman, častni član LD Jelovica, star 68 let.

Izključitev Ivana Vozelj iz LD Polšnik, je potrdilo Disciplinsko sodišče LZ Trbovlje pod št. 1, z dne 28. X. 1960.

LOVSKE LATINSKE IN ŠALJIVE

Na izpitu

Izpraševalec: »Prósím vas, povejte mi razliko med samcem in samico srake?«

Kandidat: »Sraka je črna in bela, srakman je pa bel in črn.«

Br.

Lovce je odstrelil fazanu glavo. Ob koncu lova je vodja pripomnil, da fazanov brez glave Ljubljana ne vzame in pozval lovce, da ne odbijajo fazanom glav.

F. Z.

Dober mož je podoben lovcu. Oba morata tu in tam na eno oko zamižati.

A. P.